Комунальний заклад культури
«Донецька обласна бібліотека для дітей»

МАНДРІВКА
КНИЖКОВИМИ СТОЛИЦЯМИ СВІТУ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МІКС

2025

УДК 655.4/5

М23

М23 Мандрівка книжковими столицями світу [Текст] : інформ. мікс / Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей» (Україна) ; уклад. Н. В. Корабльова; оформ. Н. І. Ганжела ; ред. Н. І. Ганжела ; відповід. за випуск Ю. С. Василенко. – [Б. м.], 2025. – 70 с. : іл.

Всесвітня столиця книги (UNESCO World Book Capital) – це низка заходів, що проводяться щорічно з 2001 року під егідою ЮНЕСКО в конкретному місті задля популяризації книги та читання протягом року. Міста майже всіх регіонів світу передавали один одному цю естафету, перетворивши День книги та авторського права в невичерпне джерело ще більшого розширення культурної та географічної сфери впливу книги.

Різні континенти, різні країни, різні мови, різні міста зі своїм особливим образом та культурними традиціями, різні програми промоції літератури та її авторів, покращення навичок читання, боротьби з неграмотністю…

Шановні друзі, запрошуємо вас у подорож містами-Всесвітніми столицями книги. А що являє собою та чи інша World Book Capital, як пройшов «книжковий» рік та ще багато цікавого ви дізнаєтесь з інформаційного міксу «Мандрівка книжковими столицями світу».

Видання адресоване бібліотечним працівникам, освітянам, учнівській та студентській молоді.

УДК 655.4/5

Книга – це вікно у світ культурного різноманіття, це міст, який з'єднує різні цивілізації в часі і просторі

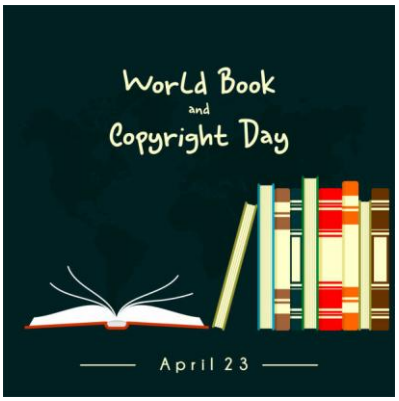

Є свята й події, які з'явилися в житті світової спільноти відносно недавно, але без них ми вже не уявляємо календар свят! Таким є Всесвітній день книги і авторського права, що припадає на 23 квітня. Це – знакова дата для світової літератури: адже саме цього дня закінчився земний шлях М. Сервантеса, В. Шекспіра, Лопе де Веги, Памели Треверс… Цього ж дня народилися М. Дрюон, Мануель Вальєхо, В. Земляк, Григорій Тютюнник, А. Курков. Тож цілком природно, що Генеральна конференція ЮНЕСКО (організації ООН з питань освіти, науки і культури), яка проходила в Парижі у 1995 році, обрала саме 23 квітня, щоб віддати данину уваги і шани авторам та книгам, закликаючи поважати безцінний вклад тих, хто своєю творчістю сприяє соціальному і культурному розвитку суспільства та заснувала Всесвітній день книги і авторського права.

Починаючи з 1996-го року, в усьому світі цього дня традиційно відбувається безліч заходів: люди купують, дарують, читають книжки, проводять зустрічі з авторами, автограф-сесії, різноманітні конкурси, акції на захист книги, фестивалі читання, книжкові ярмарки тощо.

Успіх Всесвітнього дня книги та авторських прав спонукав ЮНЕСКО розробити концепцію Всесвітньої столиці книги (UNESCO World Book Capital). І вже 2 листопада 2001 року на Генеральній конференції ЮНЕСКО була прийнята Резолюція 31c/29 про створення проєкту «Всесвітня столиця книги». Ініціаторами цієї події стали іспанські книговидавці, бібліотекарі та письменники.

Комітет, створений ЮНЕСКО для вирішення питання, якому місту буде надаватись право носити титул Всесвітньої столиці книги, складається з представників ЮНЕСКО, Міжнародної асоціації видавців (IPA), Міжнародної федерації книги та продавців (IBF) й Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (IFLA).

Щорічно, починаючи з 2001 року, у Всесвітній день книги й авторського права Комітет надає почесне звання Всесвітньої столиці книги місту, яке зобов'язалось популяризувати книги та читання. Повноваження міста-переможця тривають з 23 квітня поточного року до 22 квітня наступного.

Отримати це звання не так вже й просто: місто-претендент повинне не тільки мати розвинену книжкову інфраструктуру – книгарні, бібліотеки, читацькі клуби, виставки, але й здійснювати програми із заохочення до

читання. А ще цей статус надає можливості місту і країні більше розповісти про роботу своїх бібліотек та бібліотечні колекції.

До того ж проєкт є суто іміджевим і не передбачає грошової винагороди. Проте міста, які здобули почесне звання Всесвітньої столиці книги, отримують можливість фінансування культурних програм, пов'язаних з літературно-видавничою діяльністю, та залучення до участі в них місцевих наукових і літературних спільнот.

Протягом перших трьох років міста номінувалися без громадського обговорення. Їх визначав комітет, а вже з 2004 р. місто-переможець визначається за допомогою громадського голосування.

Упродовж існування проєкту звання Всесвітньої столиці книги було присвоєно наступним містам:

Рік	Місто	Країна
2001	Мадрид	Іспанія
2002	Олександрія	Єгипет
2003	Нью-Делі	Індія
2004	Антверпен	Бельгія
2005	Монреаль	Канада
2006	Турин	Італія
2007	Богота	Колумбія
2008	Амстердам	Нідерланди
2009	Бейрут	Ліван
2010	Любляна	Словенія
2011	Буенос-Айрес	Аргентина
2012	Єреван	Вірменія
2013	Бангкок	Таїланд
2014	Порт-Харкорт	Нігерія
2015	Інчхон	Республика Корея
2016	Вроцлав	Польща
2017	Конакрі	Гвінея
2018	Афіни	Греція
2019	Шарджа	ОАЕ
2020	Куала-Лумпур	Малайзія
2021	Тбілісі	Грузія
2022	Гвадалахара	Мексика
2023	Аккра	Гана
2024	Страсбург	Франція
2025	Ріо-де-Жанейро	Бразилія
2026	Рабат	Марокко

Мадрид (Іспанія) 2001

Найпершою Всесвітньою столицею книги став Мадрид (ісп. Madrid) – столиця та найбільше місто Іспанії, адміністративний та культурний центр автономної спільноти Мадрид.

Причиною обрання саме Мадриду послугувало те, що тут, починаючи з 1933 року, проходить книжковий ярмарок – Feria del Libro de Madrid, який має велику культурну значущість.

Мадридський книжковий ярмарок традиційно проводиться на алеї Пасео де Кочес, в парку Ретіро, де гості та мешканці іспанської столиці можуть придбати найновіші бестселери зі значними знижками. Всім, хто купив книгу на ярмарку у цей святковий день, прийнято дарувати на знак подяки троянду. Ярмарок відвідують безліч медіаперсон, на нього щороку запрошують почесних гостей з інших країн.

Під час ярмарку проходить багато цікавих заходів: численні виставки, літературні читання та дебати, автограф-сесії, круглі столи, презентації, доповіді, майстер-класи, Міжнародні конгреси з інтелектуальної власності та авторських прав тощо.

Особливістю Мадридського книжкового ярмарку є Сервантесівські читання (Lectura Continuada del Quijote), дводенний марафон читання найвідомішого твору іспанського письменника – роману «Премудрий Гідальго Дон Кіхот з Ламанчі» різними мовами у виконанні політичних і громадських діячів, відомих акторів, режисерів, письменників (читці змінюють один одного протягом 48 годин!). У квітні 2024 року читання відбулися у двадцять восьме.

В Мадриді розташована одна з найбільших бібліотек світу, Національна бібліотека Іспанії (Biblioteca Nacional de España), що заснована в 1712 році як королівська бібліотека. Фонди бібліотеки становлять більше 26 млн одиниць зберігання, з них – 15 млн книг. Фасад книгозбірні прикрашають скульптури Мігеля Сервантеса та Лопе да Веги.

Золоті імена літератури Іспанії: Хуан Руіс де Аларкон, Педро Кальдерон, Франсіско Рохас, Лопе де Вега, Мігель Сервантес де Сааведра, Вісенте Бласко Ібаньєс, Піо Бароха, Мігель де Унамуно, Антоніо Мачадо, Федеріко Гарсіа Лорка, Каміло Хосе Села, Антоніо Буеро Вальєхо тощо.

Александрія (Єгипет) 2002

Александрія (араб. الإسكندرية al-Iskandariyya) – адміністративний центр губернаторства Александрія, головний порт і друге за розміром та економічним значенням місто Єгипту, розташоване на березі Середземного моря.

Вибір саме цього міста як Всесвітньої столиці книги пов'язаний з відкриттям у ньому нової Александрійської бібліотеки «Александріна».

Ідея спорудження книгозбірні на місці античної бібліотеки виникла ще на початку 1970-х років і належала групі професорів Александрійського університету. В 1988 році була придбана земельна ділянка і тодішній президент ЮНЕСКО Федеріко Майор Сарагоса заклав символічний перший камінь нової споруди. Проєкт втілювався в життя під егідою ЮНЕСКО й уряду АРЄ. Архітектори намагались передати дух античної бібліотеки й водночас створити установу, здатну задовольнити потреби сучасних користувачів. За задумом, бібліотека мала стати для світу вікном у Єгипет, а для Єгипту – вікном у світ.

BIBLIOTHECA ALEXANDRINA
مكتبة الإسكندرية

Відкриття бібліотеки було призначене на 23 квітня 2002 року, але відклалось у зв'язку з трагічними подіями в Палестині. Проте урочисте відкриття бібліотеки все ж таки відбулося 16 жовтня 2002 року у присутності багатьох керівників іноземних держав.

Будівля бібліотеки заглиблена в землю, має оригінальну форму і схожа на сонячний годинник, який нахилений в бік моря. Найбільший край її сягає позначки 33 метри, а суцільний скляний дах має діаметр 160 м. В інтер'єрі дах підтримують 63 стовпи-опори, стилізовані під стебла лотоса. Фасад бібліотеки облицьований сірим асуанським гранітом з висіченими на ньому графемами із 120 різних письмових систем.

Головна читальна зала площею 70 000 кв. м має 11 щаблів-терас, де можуть розміститися 3 500 осіб. Комплекс також включає конференц-центр, спеціалізовані бібліотеки для сліпих, підлітків та дітей, три музеї, чотири галереї мистецтв, планетарій, лабораторію з реставрації рукописів. Крім того, в будівлі книгозбірні розташоване одне з двох дзеркал сервера Інтернет-архіву (вебсервісу архівування «Internet Archive») – неприбуткової організації, метою якої є збереження культурно-історичних цінностей цивілізації в епоху Інтернет-технологій, створення і підтримка електронної бібліотеки.

Бібліотека розрахована на зберігання 8 млн книг, однак на поточний рік фонд нараховує лише 500 тисяч томів, які були надані з усього світу. До того ж безліч джерел зберігається і видається користувачам на дисках CD, що дуже важливо для збереження крихких і старих рукописів. Щоб зробити їх популярними серед студентів і вчених, широко використовуються електронні прилади, які дають змогу користуватися джерелами без контакту з оригіналами. Ведеться робота по переведенню усього книжкового фонду на електронні носії. На превеликий жаль, потенціал використання фонду досить низький через неписьменність частини населення, його зубожіння і невелику можливість використання отриманих знань в бідній країні.

Золоті імена літератури Єгипту: Ахмед Шаукі, Аббас Махмуд аль-Аккад, Нагіб Махфуз, Юсуф Ідріс, Таха Хусейн, Тауфік аль-Хакім Хусейн, Мухамед Теймур тощо.

Нью-Делі (Індія) 2003

Нью-Делі (англ. New Delhi, гінді नई दिल्ली, пенджаб. ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, урду نئی دہلی) – один з районів столиці Індії, де розташовані офіційні установи країни.

Статус Всесвітньої столиці книги місто отримало завдяки Міжнародному книжковому ярмарку «New Delhi World Book Fair», який відбувається на його території понад 50 років і служить містком між видавцями і читачами. NDWBF є головною календарною подією у видавничій сфері, найбільшим книжковим ярмарком у Афро-Азійському регіоні та третьому у світі після Франкфуртського та Лондонського.

Вперше NDWBF був проведений 1972 року. З 1976 року ярмарок, організатором якого є Національний книжковий фонд Індії, проходить у виставковому комплексі Прагаті Майдан (Pragati Maidan Halls), збудованому в сучасному стилі та оточеному парковою зоною. З цього часу, він став проводитись раз на два роки, у лютому.

В ярмарку беруть участь найбільші

видавництва з усього світу: в 2024 році свої експозиції представили більш 100 учасників з 35 країн. До того ж NDWBF не тільки орієнтується на професіоналів у видавничій справі, виступає платформою для національних і міжнародних видавців, але й надає можливість читачам вибирати краще серед запропонованих видань.

Ярмарок є місцем та засобом взаємодії між авторами, видавцями, перекладачами, редакторами, відвідувачами, літературними агентами з Індії та з-за кордону. В межах ярмарку також відбувається літературний фестиваль, де гості відвідують лекції, присвячені театру, документальній літературі і видавничому бізнесу, беруть участь в обговоренні останніх книжкових новинок тощо.

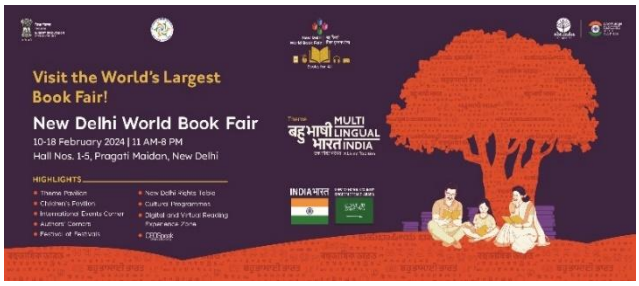

Серед переваг ярмарку – не лише розмах, а й безкоштовний вхід, адже, за словами організаторів, «кращі речі в житті мають бути безкоштовними». Тому й не дивно, що щорічно Міжнародний книжковий ярмарок відвідують понад 2 мільйони книголюбів з усього світу.

У Нью-Делі чимало музеїв та бібліотек, що відчиняють свої двері для відвідувачів.

Найбільш популярний серед них Меморіальний музей та бібліотека Дж. Неру (The Nehru Memorial Museum & Library (NMML). Розташовані на території резиденції першого прем'єр-міністра Індії, установи були засновані у 1964 році після його смерті з метою збереження та відтворення історії індійського руху за незалежність. Архів музею містить велику частину праць М. Ґанді, Д. Неру (зокрема, в перекладі багатьма іноземними мовами), та інших політиків.

У зв'язку зі швидким зростанням матеріалів для досліджень та браку місця в бібліотеці для книгозбірні була побудована ексклюзивна будівля, яку відкрили в 1974 році. Зараз це одна з найкращих бібліотек із соціальних наук, оскільки вона має вагому колекцію манускриптів, документів, листів, докторських дисертацій, звітів, книг, журналів, газет тощо. Ця колекція стала доступною в онлайн-режимі після оцифрування, яке почалося у 2010 році. Завдяки цьому проєкту було оцифровано 50 колекцій манускриптів, 834 записи інтерв'ю, понад 29 тисяч світлин, а на головний сайт бібліотеки завантажено 500 тисяч сторінок видань (загалом цифрових документів понад 9 мільйонів).

Золоті імена літератури Індії: Рабіндранат Тагор, Арундаті Рой, Чандар Крішан, Джумпа Лахірі, Четана Багата.

Антверпен (Бельгія) 2004

Антверпен (нід. Antwerpen) – друге за розміром місто Бельгії, порт та адміністративний центр провінції Антверпен у пониззі річки Шельда, неформальна фламандська столиця.

Це динамічне та багатогранне місто прекрасних готичних соборів, цікавих пам'яток архітектури, величезної кількості музеїв, галерей, парків, а ще – столиця моди та світовий центр торгівлі й огранювання діамантів. Але головна слава Антверпена – спадщина художника і дипломата Пітера Пауля Рубенса, прекрасні творіння якого прикрашають собори та художні музеї міста.

Антверпен – культурний центр з насиченим творчим середовищем, захоплюючими розвагами, який принаджує багатьох фламандських та зарубіжних художників, письменників, інтелектуалів, любителів мистецтв і акторів. Місту є що запропонувати і поціновувачам книги: численні книжкові магазини, графіті на тему читання, старовинні й сучасні бібліотеки, музей книгодрукування Плантен-Моретуса тощо.

Міська бібліотека Гендріка Консіанса (The Hendrik Conscience Heritage Library) була заснована в 1481 році, розташована в будівлях XVII століття братства єзуїтів, названа на честь відомого письменника з Фламандії Г. Консіанса і є однією з найстаріших бібліотек Бельгії. В її фондах зберігається понад 1,5 мільйона книг, рукописів та інших документів, що стосуються історії та культури Фландрії.

Ще однією з найвідоміших культурних та історичних пам'яток міста є Музей книгодрукування Плантен-Моретуса (Plantin-Moretus museum), заснований в 1876 році і присвячений друкарській справі.

Унікальний об'єкт не має аналогів у світі: тут майже без змін зберігся комплекс друкарні, яка належала династії Плантенів, видавцям-друкарям XVI-XVII століть.

Середньовічна будівля музею та двір із садом, інтер'єри епохи ренесансу й бароко, книжковий магазин, унікальна колекція старовинних друкарських верстатів та шрифтів, історична бібліотека з фондом понад 30 тисяч видань (рукописів, інкунабул, найстаріших у світі примірників друкованої преси, мап, гравюр) представляють неабияку цінність і мають статус світової спадщини ЮНЕСКО.

Золоті імена літератури Бельгії: Шарль де Костер, Моріс Метерлінк, Еміль Верхарн, Фернан Кроммелінк, Мішель де Гельдерод, сучасні письменники – Стефан Брейс, Амелі Нотомб.

Монреаль (Канада) 2005

Монреаль (фр. Montréal) – найбільше промислове місто-порт франкомовної провінції Квебек, розташоване у гирлі ріки Оттава на численних невеликих островах.

З музеями, художніми галереями, більше ніж 60 публічними бібліотеками, видавництвами, книжковими магазинами з виданнями всіма європейськими мовами, симфонічним оркестром, театральними компаніями та безкоштовними публічними лекціями в університетах, Монреаль є одним з великих культурних центрів Канади.

Тому місту було що запропонувати своїм мешканцям і гостям у статусі Всесвітньої столиці книги: заходи, присвячені книзі, пройшли на різних локаціях – в бібліотеках, школах, університетах, просто на вулицях… Організатори підготували різноманітні конференції, салони та симпозіуми, екскурсії літературними маршрутами Монреалем та по річці Святого Лаврентія, книжкові виставки молодіжної літератури у справжньому замку, цикл літературних програм на телебаченні, проведення Міжнародного видавничого форуму, створення двомовного вебсайту для промоції події тощо.

На урочистому відкритті свята гостей привітали артисти національного цирку «Дю Солей»; актори читали уривки з творів, присвячених Монреалю, виконували пісні про нього. Пам’ятну книгу, в якій представлено репертуар зустрічі, було подаровано всім запрошеним.

За версією місцевих видань найпопулярнішими літературними подіями стали: книжковий ярмарок (Salon du livre), фестиваль оповідань «З вуст у вуста» (Festival de conte de Bouche à Oreille), два тижні поезії (Quinzaine de la poésie), фестиваль «Блакитний метрополіс». (Blue Metropolis Festival) та Міжнародний літературний фестиваль (Festival international de la littérature), Ґран-прі монреальської книги (Grand Prix du livre de Montréal).

Значною культурною подією того року стало відкриття Grande Bibliothèque – публічної бібліотеки Монреаля, чия величезна колекція є

частиною Bibliothèque et Archives Nationales du Quebec (BANQ) – Національної бібліотеки Квебеку.

Бібліотека, розташована в Латинському кварталі Монреаля, є справжнім інноваційним бібліотечним комплексом, центром, який сприяє навчанню, творчості та культурному обміну.

У «Grande Bibliothèque», площа якої становить 33 тисячі квадратних метрів, на шести поверхах зберігається понад 4 мільйони документів (1 мільйон книг, 1500 найменувань журналів, 100 найменувань газет, 660 тисяч мультимедійних ресурсів). Бібліотека пропонує користувачам не лише паперові книги, а й суттєвий вибір електронних книг, аудіокниг та онлайн-баз даних. Частиною фонду є велика мультимедійна колекція (музичні компакт-диски, ноти, фільми та програми).

«Grande Bibliothèque» оснащена найсучаснішими зручностями, включаючи: місця для читання та роботи, мультимедійні студії, конференц-зали, виставкові площі, глядацький зал, конференц-центр, мовну лабораторію, чотири тренувальні зали, 21 переговорну та дослідницьку кімнати, лабораторію цифрової творчості для молоді віком від 13 до 17 років, а також зону, призначену для дітей віком від народження і до 13 років. Крім того, бібліотека доступна для людей з інвалідністю. Зокрема, у ній передбачені спеціальні умови, які гарантують, що кожен може скористатися пропозиціями бібліотеки. Персонал говорить кількома мовами, що відображає мовне розмаїття Монреаля, і завжди готовий допомогти відвідувачам у пошуках необхідної літератури.

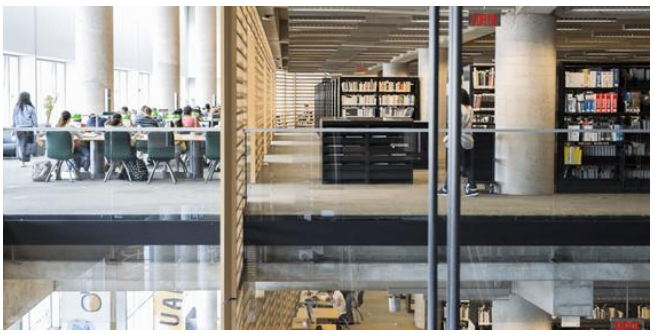

«Grande Bibliothèque» служить справжнім універсальним майданчиком для проведення культурних заходів, семінарів, лекцій, круглих столів, конференцій, виставок, зустрічей з письменниками, художниками та вченими тощо.

Характерною рисою літературного середовища Монреалю є різноманіття представлених тут культур: англійської, місцевої, карибської, французької, іспанської та навіть східної.

Золоті імена літератури Канади: Леонард Коен, Фарлі Моует, Майкл Ондатже, Маргарет Етвуд, Керол Шілдс, Еліс Манро тощо.

Турин (Італія) 2006

Турин (італ. Torino) – індустріальне місто, діловий та культурний центр на північному заході Італії, столиця області П'ємонт та провінції Турин.

Місто, розташоване в Альпах на західному березі річки По, славиться своїми унікальними музеями та бібліотеками, видовищними парками, площами та вражаючими пам'ятниками, соборами, в одному з яких зберігається святиня християнського світу – Туринська плащаниця. А ще тут містяться головні офіси автомобільних компаній Fiat, Lancia та Alfa Romeo, футбольні клуби «Ювентус» та «Торіно».

Починаючи з 1988 року, щороку навесні столиця П'ємонту стає книжковим центром Європи – тут проходить Міжнародний книжковий ярмарок (Salone Internazionale del Libro Torino), найбільша подія у світі італійської видавничої справи, на яку очікують як місцеві жителі, так і поціновувачі книги з усього світу.

Перший книжковий ярмарок, який був розгорнутий у центрі Torini Esposizioni, зібрав понад 500 учасників та більш ніж 100 000 відвідувачів. З кожним роком кількість людей, які відвідували виставку, зростала, і з 1992 року ярмарок проводиться у районі Лінготто, у впорядкованому під виставковий комплекс колишньому заводі «Fiat». «Lingotto Fiere» об'єднує виставкові приміщення, торгівельну галерею, театр, концертний зал, художню галерею, два готелі.

Круглі столи, форуми з авторами, художниками, редакторами, людьми, які є найяскравішими представниками книжкового бізнесу, заходи, на яких відвідувачі мали можливість спілкуватися, ознайомитися та придбати літературні новинки, численні павільйони італійських та світових видавництв, що займаються випуском книг, мультимедійної продукції, коміксів, журналів, дитячі майданчики – все це вплинуло на вибір Турину як чергової Всесвітньої столиці книги.

Рим допоміг мерії Турину підготувати дуже різноманітну і професійну програму-стратегію міжнародної промоції книг.

Всі заходи відбувалися в межах XIX Міжнародного книжкового ярмарку, провідною темою якого на 2006 рік було обрано «Пригоди». Відвідувачів ярмарки чекало захоплююче занурення у світ пригод, фантазій та відкриттів: безліч стендів з яскравими цікавими книгами, конференції,

дебати, читання, зустрічі з письменниками, медійниками, художниками-ілюстраторами, науковцями, акторами, італійськими та закордонними видавцями, літературними агентами, кіно- та телевиробниками, фолк-гуртами зі всього світу, подорож історичним центром Турину на старовинному трамваї та одночасне обговорення книг з авторами тощо.

Salone Internazionale del Libro Torino – це важливий освітній проєкт, спрямований на популяризацію читання. 4 000 м² виставкової площі відвели організатори ярмарку під «Простір для майбутніх поколінь» (Lo spazio per le nuove generazioni). Майже третина усіх подій на ярмарку була націлена на дітей та молодь: в дитячому просторі (а це 2 бібліотеки, 3 кімнати, 10 майстерень), а також у школах міста пройшли театралізовані вистави, презентації, майстер-класи та ігри, серія зустрічей з дитячими письменниками, ілюстраторами тощо.

Запрошені на ярмарок в якості почесних гостей Португалія та Бразилія у спеціально створеному виставковому залі також представили свої найбільші видавництва та, презентуючи власну культуру, провели низку літературних зустрічей, оглядів фільмів і концертів за участю літераторів, художників, урядовців, співаків своїх країн.

Паралельно з ярмарком проходили Міжнародний книжковий форум та Book Film Bridge (ринок аудіовізуальних прав). Завершили подію дегустаційний простір Arena Piemonte і церемонія нагородження переможців національного літературного конкурсу Lingua Madre.

Усі події в межах ярмарку мали у назві елемент SalTo, що перекладається як «стрибок», а окремо є початками слів з повної назви ярмарку: Salone і Torino. Взагалі під час XIX Міжнародного книжкового ярмарку відбулося понад 2500 тематичних зустрічей, у яких взяли участь понад 1200 видавництв та інституцій які відвідали майже 300 тисяч осіб.

Італія – країна, яка подарувала світові багатьох поетів, письменників і драматургів: Вергілія, Овідія, Горація, Лівія, Ціцерона, Данте, Петрарку, К. Гольдоні, Р. Джованьолі, А. Моравіа, Л. Піранделло, Д. Родарі, У. Еко, Р. Каласссо, А. Табуккі, А. Барікко тощо.

Богота (Колумбія) 2007

Богота (ісп. Bogota) – столиця Колумбії, політичний, промисловий, фінансовий та культурний центр країни, мегаполіс, адміністративний центр департаменту Кундинамарка, розташований на схилах Анд.

Богота є дуже контрастним містом: поруч існують процвітання та бідність, дивовижна колоніальна архітектура, найсучасніші офісні райони та квартали бідняцьких фавел, куди не ризикують потикатися навіть місцеві жителі.

У той же час це місто, де зливаються багатовікова історія, культурне розмаїття та неймовірна природа. Завдяки великій кількості університетів, бібліотек та музеїв Боготу часто називають «Атенами Південної Америки».

Місто також славиться своїми театрами, концертними залами, клубами, галереями сучасного мистецтва, арт-майданчиками та різноманітними масштабними фестивалями (Ібероамериканський фестиваль театру, фестиваль електронної та техно-музики Bogotrax тощо).

Найбільшими бібліотеками у столиці вважаються Національна бібліотека Колумбії (одна з перших публічних бібліотек у Південній Америці, відкрита в 1877 р.), та бібліотека Луїса Анхеля Аранго. В них представлено безліч рідкісних та найпопулярніших книг різних авторів практично всіма мовами світу.

Крім того, Богота має широко розгалужену мережу публічних бібліотек – BibloRed, а також велику кількість читацьких клубів. Цим місто завдячує Енріке Пеньялосу, урбаністу, меру столиці Колумбії в 1998–2001 рр., який зміг провести радикальні реформи, що в буквальному сенсі слова змінили обличчя міста. Його план розвитку Боготи на 1998–2000 роки називався «За Боготу, яку ми хочемо». Пеньялоса відмовився інвестувати автотраси, натомість, будуючи велодоріжки, парки, школи та бібліотеки, зміг за три роки створити у Боготі нове середовище, орієнтоване на потреби містян.

Завдяки мерові та його команді в різних районах столиці з’явилися 4 сучасні бібліотеки, центри освіти, культурної та соціальної роботи, які стали головними вузлами мережі публічних бібліотек міста, доступними для кожного містянина, насамперед з бідних районів Боготи.

У 2001 році двері відчинили 3 мегабібліотеки: Публічна бібліотека Вірхіліо Барко (Biblioteca Pública Virgilio Barco) у західному секторі Боготи, в парку Симона Болівара; Публічна бібліотека Тінталь (Biblioteca Publica El Tintal Manuel Zapata Olivella) на сході Боготи; Публічна бібліотека Туналь (Biblioteca Pública El Tunal) в парку Туналь на півдні Боготи.

За декілька років завершилось будівництво четвертої книгозбірні, яка названа на честь Хуліо Маріо Санто Домінго (Julio Mario Santo Domingo Library) і розташовується на півночі міста.

До цих мегабібліотек доєдналось ще 14 невеликих книгозбірень. Всі вони надають доступ до колекції з понад 800 тисяч примірників книг, журналів, газет, аудіовізуальних матеріалів, книг зі шрифтом Брайля, аудіокниг та більш ніж 3 мільйонів цифрових ресурсів у Цифровій бібліотеці Боготи.

Бібліотеки столиці Колумбії мають дитячі ігрові кімнати, локації для художніх виставок, музичних шоу, кінопоказів, надають доступ до комп'ютерів з Wi-Fi, пропонують курси рукоділля, лабораторії спільної творчості, лекції, семінари, освітні програми, зустрічі з письменниками, громадськими діячами, курси комп'ютерної грамотності, клуби читання для дітей, підлітків, жінок, людей похилого віку, осіб з інвалідністю тощо.

Крім успішної діяльності бібліотек та великої мережі книгарень Боготи, слави одного з найяскравіших у всій Латинській Америці ярмарків зазнав Міжнародний книжковий ярмарок (Feria Internacional del Libro de Bogotá, або FILBO), який проводиться у виставковому центрі Корферіас, починаючи з 1988 року. Щороку навесні цей захід об'єднує видавців, дистриб'юторів, книготорговців, авторів, представників графічної індустрії тощо. Тут озвучуються різні комерційні пропозиції, укладаються угоди національного та міжнародного масштабу. FILBO намагаються відвідати фахівці з Південної та Центральної Америки, країн Карибського басейну, США.

Програма ярмарку надзвичайно багата й насичена різноманітними конференціями, круглими столами та форумами, презентаціями книг, освітніми сесіями, публічними читаннями, лекціями, семінарами та концертами, зустрічами письменників з читачами.

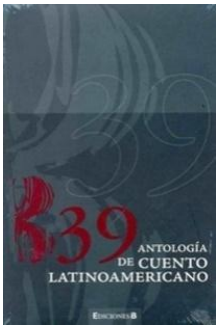

Спільним та успішним проєктом між літературним фестивалем з Уельсу Hay Festival і Департаментом культури, дозвілля та спорту Боготи став конкурс Bogotá39, під час якого журі визначило 39 найперспективніших латиноамериканських письменників віком до 39 років і видало антологію їх творів.

Тож не дивно, що на знак визнання якості програм з популяризації книг і читання у 2007 році Богота здобула статус Всесвітньої столиці книги.

Золоті імена літератури Колумбії: Габріель Маркес, Хосе Асунсьйон Сільва, Фернандо Вайєхо, Лаура Рестрепо, Альваро Мутіс, Херман Еспіноса, Хорхе Франко.

Амстердам (Нідерланди) 2008

Амстердам (нід. Amsterdam) – столиця Нідерландів, комерційний та фінансовий центр країни, розташований у провінції Північна Голландія, в гирлі річки Амстел.

Мальовничі канали та мости, вітряки, історичні будівлі-пам'ятки архітектури різних епох, величні собори, парки, різнокольорові велосипеди і, звісно, кіоски з тюльпанами – все це робить Амстердам справжнім казковим містом.

Амстердам – один з найбільших культурних і мистецьких центрів Європи, де відбуваються різноманітні фестивалі, виставки, конкурси. В місті функціонують 24 театри, 72 (!) музеї та розгалужена мережа публічних бібліотек.

Всесвітньою столицею книги-2008 Амстердам було обрано, виходячи з якості та універсальності запропонованої програми, її міжнародного характеру, акценту на тему свободи слова. Містом була розроблена річна програма заходів під слоганом «Відкрита книга – відкритий розум», яка охопила цілу низку різноманітних літературних подій для широкого загалу, а також виставки, конгреси, міжнародні зустрічі тощо.

Символами Всесвітньої столиці книги 2008 року організаторами було обрано філософа Бенедикта Спінозу, який більшу частину життя провів у Амстердамі (в місті є пам'ятник мислителю, а в містечку Рейнсбург – його музей); Анну Франк, яка разом з родиною переховувалась тут під час окупації країни у роки Другої світової війни та написала про це у своєму «Щоденнику дівчинки»; а також одну з відомих дитячих письменниць Анні Шмідт, «мамусю» загадкової Мурлі.

Локаціями проведення літературних заходів стали: Амстердамська публічна бібліотека (Openbare Bibliotheek Amsterdam, або OBA), культурно-інформаційний центр Pakhuis de Zwijger, численні парки та площі міста, які відвідали і видавці, і читачі, і письменники.

Протягом року в межах Amsterdam World Book Capital (AWBC) були проведені 298 різнопланові заходи, в яких взяли участь понад 490 тис. осіб. Серед них: міжнародний симпозіум по авторському праву «The Book in the

Internet», конгрес європейських книготорговців, міжнародний літературний фестиваль «Вільне слово», книжковий ярмарок, ніч книги тощо. Цікавими видалися програми «Дитяча книжкова столиця» та «Поезія в парку» з інтерактивною експозицією «Стовпи поезії» у всесвітньовідомому парку Вондела (Vondelpark).

Публічна бібліотека Амстердама, одна з найстаріших в країні, була важливим партнером AWBC. У 2007 році ця найбільша публічна книгозбірня Європи, найвідвідуваніший культурний заклад Нідерландів, отримав нову будівлю в центрі міста. Восьмиповерхова споруда над каналом вражає архітектурним рішенням та південною скляною стіною.

Публічна бібліотека Амстердама має повністю автоматизований абонемент і безліч спеціалізованих читальних залів на 1000 читальних місць з сучасним офісним обладнанням, інтернетом, комп'ютерами (зокрема, спеціальними з програмним забезпеченням для людей з вадами зору і синтезатором мови), 4 конференц-зали, радіостанцію, зали для переговорів та виставок, музейний відділ, театр на 250 місць, кафе для читачів, ресторан з терасою і прекрасним видом на Амстердам… Усі приміщення бібліотеки доступні для маломобільних людей на візках колісних. Цокольний поверх займає дитяча локація, де діти можуть читати, малювати, виконувати домашні завдання, користуватись комп'ютерами з іграми та спеціальними програмами для розвитку. Крім того, є ескалатор і підземна парковка на 2000 місць для велосипедів і 1200 місць для автомобілів.

Фонд Публічної бібліотеки Амстердама становить понад 5 мільйонів одиниць книг, періодичних видань, аудіокниг, відеоматеріалів, художніх та документальних фільмів на CD, DVD, книг зі шрифтом Брайля. Щорічно в бібліотеці проводиться 700 культурних заходів, її відвідують понад 4 мільйони читачів. У 2012 році Публічна бібліотека Амстердама була признана найкращою бібліотекою Нідерландів.

ТОП літераторів Нідерландів очолює Еразм Роттердамський, сучасну країну представляють: Сейс Нотебо, Арнон Грюнберг, Херман Кох, плеяда дитячих письменників: Гус Куїєр, Анні М. Г. Шмідт, Туве Аппельгрен, Каріна Схапман тощо.

Бейрут (Ліван) 2009

Бейрут (араб. بيروت) – столиця і найбільше місто Лівану, великий порт, розташований на східному узбережжі Середземного моря.

«Східний Париж», як часто називали Бейрут, пережив важкі часи громадянської війни і перетворився на сучасну столицю, де живуть представники усіх релігійних громад, яка славиться чарівною колоніальною архітектурою та чудовими морськими краєвидами з будь-якої частини міста. Цей мегаполіс є найважливішим фінансовим і банківським центром всього Близького Сходу, тут базуються багато міжнародних організацій.

Бейрут – це симбіоз епох, культур, релігій: тут пам'ятки давньої Фінікії чергуються з християнськими реліквіями, святилища ісламу – з римськими античностями. Серед головних визначних пам'яток міста – мечеть Омарі (1291 рік), яку кілька разів перебудовували і змінювали культову «орієнтацію»: в різні епохи це був римський храм Юпітера, візантійський собор, мусульманська мечеть і церква Іоанна Хрестителя. По сусідству збереглися християнські церкви святого Георгія і святого Іллі, а в Національному музеї ліванської столиці зберігаються зразки фінікійського алфавіту, який ліг в основу грецької та арабської писемностей.

Тому рішення відбіркового комітету ЮНЕСКО щодо Бейруту як Всесвітньої столиці книги-2009 було обґрунтоване прихильністю міста до ідеалів культурного розмаїття, діалогу й толерантності, а також змістовністю й динамічним характером представленої програми.

Бейрут популяризує книгу через бібліотеки, університети, організації, незалежні ініціативи, майстерні, резиденції, тренінги, виставки та ярмарки. Муніципалітет Бейруту субсидує літературні організації для покращення статусу письменників та підтримки літературної продукції.

Починаючи з 1956 року, в місті щороку проводиться Бейрутський міжнародний ярмарок арабської книги (Arab Book Fair). 53-й ярмарок, організований Ліванським союзом видавців та Арабським культурним клубом, з великим успіхом відбувся в грудні 2009 року у виставковому центрі BIEL. Участь у ньому взяли 225 видавництв, зокрема, 176 ліванських та 40 арабських видавництв з Єгипту, Йорданії, Сирії, Тунісу та Бахрейну.

XVI Франкомовний книжковий ярмарок Бейруту (The Beirut Francophone Book Fair, 1992), найбільший франкомовний літературний ярмарок після Парижу та Монреалю, був проведений трохи раніше. І на всіх

цих ярмарках організатори організовували круглі столи, лекції, дебати, дискусії, автограф-сесії, зустрічі з авторами, видавцями, перекладачами, виставки, концерти тощо.

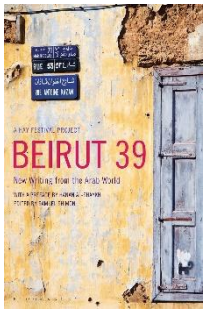

Ще одна ініціатива, яка викликала зацікавленість гостей і мешканців столиці – поетичний проєкт Beirut39, розроблений за співпраці Hay Festival, Британською Радою та Бейрутом. Участь у ньому взяли 39 найвідоміших та найулюбленіших письменників арабського походження у віці до 40 років. Результатом проєкту стала літературна антологія «Beirut39: New Writing from the Arab World», надрукована видавництвом Bloomsbury у 2010 році.

На жаль, Національна бібліотека Лівану, яка діяла з 1921 року, внаслідок громадянської війни була закрита у 1979 році; з 2000 року проводяться заходи з відновлення її діяльності.

Крім муніципальних бібліотек в місті з 2008 року діють мобільні бібліотеки Kotobus ASSABIL (від арабського «kotob», що значить «книги»), команди яких працюють з дітьми з неблагополучних сімей у різних дитячих садках та державних школах Бейруту, а саме в його південних та північних передмістях.

Ліванці вважаються арабською нацією, що найбільше читає, а ліванська література – однією з найрозвиненіших в арабському світі.

Золоті імена літератури Лівану: Марун Аббуд, Етель Аднан, Михайло Нуайме, сучасні письменники: Амін Маалуф, Еміль Насраллах і Ханан Аль-Шейх.

Любляна (Словенія) 2010

Любляна (словен. Ljubljana) – столиця та найбільше місто Словенії, її географічний, культурний, науковий, економічний, політичний і адміністративний центр.

Сучасна Любляна є одним з найпривабливіших міст Європи для туристів: їх принаджує історичний центр міста з фортецею Люблянський град, руїнами античних та

середньовічних будівель, розкішні архітектурні ансамблі, театри, бібліотеки, університет, канали, міст Дракона, будівлі у стилі бароко, модерну, парки, численні книжкові магазини, затишні кав'ярні тощо.

У Любляні працюють 14 музеїв, 56 галерей, які зберігають справжні цінності історії, культури та художнього мистецтва. Мережа міських бібліотек охоплює всю столицю, крім того, на її вулицях, особливо біля дошкільних закладів, шкіл, будинків для людей похилого віку, місць відбування покарання тощо можна доволі часто зустріти пересувні бібліотеки – бібліобуси.

Національна та університетська бібліотека (словен. Narodna in univerzitetna knjižnica), заснована ще 1774 року, згідно з декретом імператриці Марії Терезії, є головною науковою бібліотекою Словенії. Вона розташована в одній з найзначніших споруд міста, яка збудована за проєктом архітектора Йоже Плечника і вважається одним з найвидатніших його проєктів. Національна та університетська бібліотека в Любляні є не лише місцем для читання та досліджень, а й культурним центром міста: тут проводяться виставки, лекції та інші цікаві заходи. В 2011 році у фонді бібліотеки зберігалося близько 2,7 мільйонів книг, понад 8 тисяч рукописів, багато інших текстових, візуальних та мультимедійних документів.

Не дивно, що рішення про надання Любляні статусу «Всесвітня столиця книги-2010» було ухвалене ЮНЕСКО у зв'язку зі значним розвитком у місті книжкової мережі та високим відсотком публіки, що читає. Певну роль зіграла й різноманітність програм, яка знайшла підтримку серед всіх представників книжкової справи (видавців, бібліотекарів, книготорговців).

Протягом року у столиці Словенії відбулося більш ніж 300 заходів, які були покликані активно популяризувати літературу, виховувати культуру читання, сприяти доступності книжки, презентувати різні літературні галузі та напрямки.

Місто запропонувало низку різноманітних літературних заходів – від альтернативних вистав до великих міжнародних фестивалів. В Любляні пройшли «відкриті читання» у міських парках, транспорті та замках; на набережній Брег розташувались літературно-тематичні виставки та інсталяції; були розроблені спеціальні «книжкові» маршрути містом з відвідуванням місць народження та життя відомих словенських письменників тощо. Своєрідними мінібібліотеками стали навіть автобусні зупинки, де пасажири могли брати книги, читати їх у дорозі, а після прочитання повертати на місце

Знаковою подією програми став VIII фестиваль «Фабула – література світу», який тривав цілий місяць і запропонував охочим низку цікавих активностей:

куточки для читання у громадських місцях міста, проекції літературних уривків на фасадах будівель, сеанси читання та письма у громадських місцях, музичні заходи, дискусії на актуальні теми в Будинку літератури Трубара, виступи обраних кураторською групою п'ятьох письменників (зокрема, лавреатки Нобелівської премії Герти Мюллер), обговорення текстів дебютантів. Тексти цих літераторів та одного з авторів молодіжної програми після проведення фестивалю, зазвичай перекладають і видають словенською мовою.

Фестиваль також мав дитячу і молодіжну програму (Young Fabula), організовував інтерактивні літературні інсталяції (Fabula polis), заходи зі словенськими видавництвами і книгарнями (Fabula selection) та окрему програму для молодих авторів і авторок (Fabula Hub).

В Центрі культури та конгресів Cankarjev dom пройшов XXVI Словенський книжковий ярмарок (Slovenski knjižni sejem), який крім книг від майже 100 видавництв запропонував відвідувачам виставки, дебати, автограф-сесії, презентації нових книг, навчальну програму і шоу для дітей. На офіційному закритті ярмарку були вручені премії «Найкраща перша книга», «Найкращий дизайн книжок» та Премія Швентнера за видатні досягнення у видавничій галузі.

Завершив програму Любляни у статусі Всесвітньої столиці книги-2010 Всесвітній книжковий саміт, в якому взяли участь визнані книжкові експерти з усього світу.

А банк Словенії порадував нумізматів колекційною монетою номіналом 100 євро із зображенням деталі фасаду Національної та університетської бібліотеки – іонічним ордером колони перед вікном читального залу. Контур відкритої книги, який з одного боку розгортається з круглої поверхні – сувою – ілюструє історичний розвиток створення книги.

Золоті імена літератури Словенії: Франце Прешерн, Едвард Коцбек, Іван Цанкар, Алесяс Боретта.

Буенос-Айрес (Аргентина) 2011

Буенос-Айрес (ісп. Buenos Aires) – столиця Аргентини, адміністративний, культурний та економічний центр країни й одне з найбільших міст Південної Америки.

Це місто часто називають латиноамериканським Парижем: в його архітектурі поєднуються стилі арт деко, ар нуво і неоготики, хмарочоси портового району Пуерто-Мадеро та колоніальна архітектура Сан-Тельмо, монументальні будинки Монсеррату та різнокольорові халупи старої Ла Боки… Старовинні базиліки межують тут з ультрасучасними будинками, а природні об'єкти – з рукотворними чудесами.

Буенос-Айрес є найбільшим освітнім та культурним центром країни. У місті багато університетів, театрів, музеїв (серед яких виділяються Музей сучасного мистецтва, Національний історичний музей, Аргентинський музей природничих наук, Національний музей образотворчого мистецтва та Національний музей декоративного мистецтва), консерваторія та багато інших науково-дослідних установ.

В місті діє 26 публічних бібліотек із загальним фондом понад 300 тисяч книг, головні бібліотеки – Бібліотека Конгресу та Національна бібліотека Аргентини.

Національна бібліотека Аргентини (ісп. Biblioteca Nacional de la República Argentina) – найбільша бібліотека Аргентини та одна з найважливіших у Латинській Америці, з фондом понад 1 мільйон документів, заснована в 1810 році. У другій половині XX століття її директором був знаменитий аргентинський письменник Хорхе Луїс Борхес. До речі: у вересні 2017 року в Національній бібліотеці Аргентини було офіційно відкрито українську бібліотеку.

У столиці Аргентини нараховується понад 400 книгарень (приблизно один магазин на кожні 6 тисяч жителів) – результат надзвичайної активності міністерства культури Аргентини, яке останніми роками досить ефективно попрацювало над низкою проєктів у літературній сфері, а саме: «Не існує міста без поезії», «Дай мені книгу в подарунок», «24 серпня – День читача». Майже в серці Буенос-Айресу, у районі Реколета в приміщенні колишнього театру розташована знаменита книгарня «El Ateneo Grand Splendid».

Головними причинами, через які Буенос-Айрес було обрано Всесвітньою столицею книги-2011, стали якість,

різноманіття і загальна орієнтація запропонованої містом програми заходів: сприяти читанню книг, розповсюдженню їх і літературного надбання Аргентини.

«Книжковий» рік у столиці Аргентини проходив під слоганом «Місто, відкрите світові книг». Головною подією року став 37-й Міжнародний книжковий ярмарок Feria del Libro – щорічний, найбільший в Латинській Америці, який проходив у виставковому комплексі La Rural. На 45000 квадратних метрах виставкової площі розташувалися близько 1500 найбільших видавництв із 42 країн, зокрема з України, Азербайджану, Вірменії, Німеччини, Куби, Іспанії, США, Південної Африки, Ізраїлю тощо.

У церемонії відкриття взяли участь відомі письменники, представники федерального уряду і мерії Буенос-Айреса, дипломати і звичайні відвідувачі. Міністр освіти Альберто Силеоні у своєму виступі підкреслив, що ярмарок сприятиме, зокрема, розвитку культури читання серед дітей та підлітків.

Організатори ярмарку запропонували відвідувачам різноманітні заходи та активності: панельні дискусії, дебати, презентації книг, автограф-сесії, лекцію лауреата Нобелівської премії з літератури 2010 року Маріо Варгаса Льоси, «Ніч міста» з безкоштовним входом до виставкового комплексу La Rural, сюрпризи та шоу, фестиваль текстів про Буенос-Айрес під гаслом «Літературна прогулянка містом», 6-й міжнародний фестиваль поезії, курси та тренінги, конференцію «Мова міста», художні виставки та інсталяції, 27-му конференцію професіоналів книжкової галузі, 43-ті національні збори бібліотекарів тощо. Працювали: молодіжний простір, дитяча локація, частина заходів була для дітей з інвалідністю.

На ярмарку оголосили про декілька інноваційних проєктів, зокрема, нову платформу цифрових прав для аргентинських видавців та міжкультурну програму промоції книг.

Ярмарок відвідало близько 1,2 мільйона любителів книг. «Це унікальна можливість продемонструвати світові історичний, теперішній і майбутній потенціал Буенос-Айреса – справжнього осередку друкарства», – зазначила Лучіана Бласко, директор програми «Всесвітня столиця книги-2011» у Буенос-Айресі.

Золоті імена літератури Аргентини: Хорхе Луїс Борхес, Хуліо Кортасар, Леопольдо Лугонес, Ернесто Сабато.

Єреван (Вірменія) 2012

Єреван (вірм. Երևան) – столиця Вірменії, одне з найдавніших міст світу, крупний промисловий, економічний та культурний центр країни. Воно розташоване на берегах річки Раздан, неподалік від легендарної гори Арарат, і поєднує в собі неповторний колорит та атмосферу. Тут на широких вулицях зустрічаються давня історія та сучасність, співіснують європейські цінності та східні традиції. Сонячний, гостинний, відомий давніми церквами, пам'ятниками історії, музеями, затишними парками, величними площами, Єреван приваблює гостей з усього світу.

2012 рік був для країни та її столиці знаковим: цього року на загальнодержавному рівні відзначався 500-річний ювілей вірменської писемності. Саме півтисячоліття тому, 1512 року, Акоб Мегапарт, використовуючи верстат Гутенбергу, надрукував у Венеції першу вірменську книгу – Urbatagirk. Цей середньовічний збірник вірувань, який містить римовані молитви, молитовні заклинання та міфічні оповідання, складається зі 124 сторінок та 24 заголовкових мініатюрних розписів, надрукованих чорними та червоними кольорами.

Крім того, у Єревані працює Інститут стародавніх рукописів імені лінгвіста, творця вірменського алфавіту Месропа Маштоца. Цей заклад відомий у світі як «Матенадаран». Це найбільше у світі сховище давньовірменських рукописів, створене у 1920 році на базі націоналізованої колекції рукописів Ечміадзинського катедрального собору, налічує понад 117 тисяч архівних одиниць. У 1997 році ЮНЕСКО внесло «Матенадаран» до Міжнародного реєстру «Пам'ять світу».

Ці 2 фактори та розроблена містом програма заходів популяризації книги та читання вплинули на обрання Єревану Всесвітньою столицею книги-2012.

В урочистій церемонії початку діяльності Єревану в якості Всесвітньої столиці книги взяли участь: президент країни Серж Саргсян, Католікос Усіх Вірмен Гарегін II, представники офіційних відомств та міжнародних організацій з 30 країн, мери Всесвітніх книжкових столиць Буенос-Айреса та Бангкока, літератори, артисти тощо. Фасад Матенадарану, біля якого проходила церемонія, став «екраном» для тривимірної графічної шоу-програми, що представила історію вірменської писемності та книги.

У межах програми Всесвітньої столиці книги, яка проходила під девізом «Майбутнє у книзі», в місті відбулося ще чимало культурних заходів. Зокрема, у Центрі мистецтв Гафесчян відкрилася виставка вірменської книги Armbook Expo, всі експонати якої згодом були передані в дар Національній бібліотеці Вірменії. А на площі біля Центру пройшли читання просто неба, літературні обговорення та конкурси малюнка. Відбулись: 41-а наукова конференція Міжнародного комітету освіти та культурної діяльності (CECA), конференція Міжнародної ради музеїв (ICOM) і 6-й Всевірменський форум письменників (за участі представників вірменської діаспори з 22 країн).

У 60 школах міста, що названі іменами відомих вірменських та зарубіжних письменників, також пройшли літературні заходи, конкурси малюнку на асфальті. Музей історії Вірменії провів приголомшливо красиву виставку «Вічність писемності». У скверах, парках, площах гості міста мали можливість стати співучасниками театралізованих вистав та концертів.

Цікаву акцію провела громадська організація FlashMob Division, чия ініціатива Youth Bank передбачала низку заходів за участю 20-ти столичних музеїв: охочі відвідати один або кілька із залучених до акції музеїв могли розрахуватися за квиток будь-якою книгою з домашньої бібліотеки. Одна подарована книга дорівнювала вартості одного візиту – так оригінально вирішили поповнити фонди бібліотек країни. Кожен примірник обов'язково позначали іменем та підписом дарувальника, і невдовзі за допомогою сайту Book Bank Armenia можна було дізнатися, в якій саме бібліотеці перебуває та чи інша книга.

За цей час у столиці додалося декілька символічних пам'ятників.

Давид Єреванці (справжнє прізвище Бабаян), відомий скульптор вірменського походження, що живе і працює у Франції, подарував місту пам'ятник «Житіє вічності». Він присвячений історії книги Муський гоміліарій (Msho charntir), яку врятували дві невідомі вірменки, що були змушені у 1915 році тікати з території західної Вірменії від жахів геноциду. Книга на пергаменті з телячої шкіри була створена на початку XIII століття, налічувала 660 сторінок та важила понад 28 кг. Жінки розділили навпіл цінну ношу; тільки 1918 року рукопис вдалося зібрати воєдино, не дорахувавшись лише кількох аркушів. Нині цей унікальний найдавніший рукопис з неймовірною історією зберігається у Матенадарані.

Ще один артоб'єкт, цього разу роботи відомого скульптора Давида Мінасяна, з'явився на вулиці Єревана: складена з металевих букв 19 різних алфавітів, фігура «Червоної людини», що здіймається вгору, має символічну

назву «Book your future».

Золоті імена літератури Вірменії: Саят-Нова, Григор Нарекаці, Мікаел Налбандян, Ованес Туманян, Егіше Чаренц, Аветік Ісаакян, Геворг Емін, Сільва Капутікян, Вільям Сароян.

Бангкок (Таїланд) 2013

Бангко́к (тайськ. กรุงเทพมหานคร) – столиця та найбільше місто Таїланду, один з провідних фінансових та економічних центрів Південно-Східної Азії, 22 найбільше місто світу.

Круп Тхепе, що в перекладі означає «Місто ангелів» – саме так місцеві жителі називають свою столицю. А оригінальна повна назва міста налічує 168 літер, її занесено до Книги рекордів Гіннеса.

Столиця Таїланду приваблює яскравим міксом сучасності та старовини: тут дивним чином поєднуються храми з тисячолітньою історією та сучасні хмарочоси, торговельні центри та автентичні плавучі ринки, заклади з фольклорними виступами та розкуте нічне життя. А калейдоскоп культур створює унікальну атмосферу мегаполісу.

Добре відомий Бангкок своїми музеями, галереями, театрами, центрами мистецтва й культури, творчості та дизайну, мережею народних бібліотек, Національною бібліотекою Таїланду, фонд якої становить понад 3 мільйони одиниць зберігань.

Крім того, Бангкок у минулому відіграв значну роль для поширення книгодрукування і культури читання у всій Південно-Східній Азії. І тепер держава підтримує місцевих видавців, тому книги тайською мовою за ціною доступні більшості населення, крім того японська мережа магазинів Kinokuniya та найвідоміші англомовні книгарні Asia Books активно приваблюють численних читачів.

Бангкок здобув титул Всесвітньої столиці книги-2013 завдяки зусиллям країни щодо об’єднання всіх етапів книговидавництва та книготоргівлі, а також всіх учасників видавничих проєктів. Це рішення ЮНЕСКО було прийняте не випадково: у 2013 році виповнилось 2455 років від дня народження Будди, за яким ведеться літочислення у державі і якого вважають її духовним символом.

Під гаслом «Читай для життя» Бангкок реалізував насичену та різноманітну програму, в якій особлива увага приділялася молоді, маргіналізованим групам населення та важливості книги й читання для спільноти.

Відкриття «книжкового» року відбулося з прибуттям у міський порт судна «Logos Hope», яке вважають найбільшим у світі плавучим книжковим ярмарком та бібліотекою. 400 добровольців з усіх кінців світу, які входили до команди корабля, 12 годин на добу вітали відвідувачів, надавали можливість придбати та читати книги багатьма мовами світу, проводили розважальні заходи, навчальні заняття для дітей та театралізовані шоу.

На борту судна було зібрано 5000 книг з усіх галузей знань. Перш ніж опинитися у Таїланді, корабель побував у понад 40 країнах на п’яти континентах, а його бібліотеку відвідали близько 3 мільйонів читачів. Усередині корабля розташовувалися стенди з дитячою літературою, переважно англійською. Книги можна було придбати за невелику плату (на самому кораблі використовувалась внутрішня валюта – юніти).

В Національному конференц-центрі ім. королеви Сірікіт пройшов 41-й Національний книжковий ярмарок, торгівельний центр Central World організував розпродаж книг для дітей та підлітків тайською та англійською мовами. В торгівельному центрі Siam Paragon розташувались численні кіоски з книгами, коміксами, мангами, інсталяції, стенди з електронними книгами на iPad Mini, а також виставки з історії тайського друкарства та «100 тайських книг, які обов’язково треба прочитати». Бангкокський центр мистецтва та культури (BACC) запропонував відвідувачам виставку креативних графіті на тему книги та читання. Заходи супроводжувалися численними зустрічами, дебатами, переглядом фільмів, відзнятих за літературними творами,

Публічна бібліотека Нелсона Хейса (Neilson Hays Library), яка розташована в самому центрі Сілома, ділового району Бангкока, з найбільшою колекцією англомовних видань, стала домівкою для літературного фестивалю WordPlay, під час якого проводилися бесіди та семінари-практикуми з видатними місцевими та іноземними авторами.

Програма проведення заходів включала також ремонт приміщень старої мерії міста під розташування міської бібліотеки та музею літератури, проведення Конференції видавців IPA.

Отже, всі активності Бангкока як Всесвітньої столиці книги-2013 мали на меті згуртувати читачів країни та досягти такого рівня популярності літератури, аби читання стало загальнонаціональним трендом.

Золоті імена літератури Таїланду: Сунтон Пу, Акат Дамкенг, Кукріт Прамой, Уссірі Таммачот тощо.

Порт-Гаркорт (Нігерія) 2014

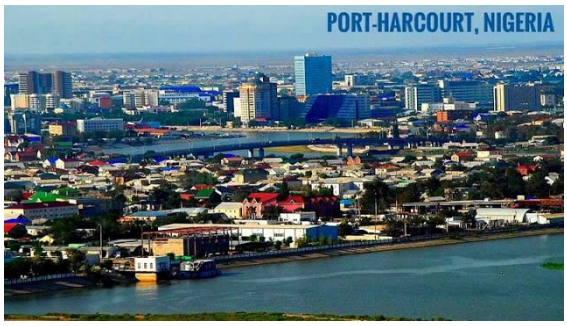

Порт-Гаркорт (англ. Port Harcourt) – столиця штату Ріверс, транспортний вузол, розташований в дельті ріки Нігер.

В місті є декілька закладів вищої освіти, музей, культурний центр та інші елементи сучасної інфраструктури. Завдяки своїм красивим садам та рекреаційним зонам, зокрема зоопарку, Порт-Гаркорт називають «містом-садом» усієї Нігерії.

Порт-Гаркорт став першим містом Африки на південь від Сахари, що отримало престижний титул Всесвітньої столиці книги-2014, і другим в Африці після Александрії (Єгипет).

Здобуття цього статусу Порт-Гаркорт сприйняв як шанс для пожвавлення культури, освіти та економіки країни (грамотність серед дорослого населення тут становить лише 50%). До того ж у 2014 році виповнилося 100 років з часу формування Нігерії британським колоніальним урядом, що нігерійці вважають цивілізаційним поступом країни.

«Ця віха в нашій національній історії постає унікальним приводом для позитивних змін», – наголосила у своїй промові проєктна менеджерка Всесвітньої столиці книги-2014 та культурна діячка Нігерії Коко Каланґо. Вона заснувала популярний книжковий клуб «Веселка» (Rainbow Book Club), започаткувала кампанію «Знову читаємо Нігерію» та організувала (і досі організовує у співпраці з урядом штату Ріверс) книжковий фестиваль Garden City, який щороку запрошує до Порт-Гаркорту іменитих літераторів світу. Клуб діє як громадська організація, і саме завдяки його діяльності Порт-Гаркорт виборов можливість стати Всесвітньою столицею книги-2014.

Про значущість цієї події для країни нігерійський лавреат Нобелівської премії з літератури 1986 р. професор Воле Шоїнка висловився так: «Я вітаю місто Порт-Гаркорт і книжковий клуб «Веселка» зокрема із цим титулом,

який вони гідно вибороли не тільки для нації, але і для всього Африканського континенту».

2014 рік в Порт-Гаркорті минув під гаслом «Книги – вікна у світ наших можливостей». Усі заходи програми Всесвітньої столиці книги консолідувалися навколо однієї мети: створити в регіоні для дітей та молоді всі можливості доступу до якісних книжок, покращення культури читання та письма в Нігерії, підвищення рівня грамотності населення.

Ентузіасти Rainbow Book Club, влада та громадськість міста доклали значних зусиль для втілення цієї програми у життя.

Протягом року в місті були проведені: Міжнародна виставка літератури та культури (за участі посольств, міжнародних партнерів, видавців, книгорозповсюджувачів, бібліотекарів, художників), творчі семінари для авторів, конкурс есе до 100-річчя Нігерії, літературний фестиваль Garden City, щомісячні акції «Письменники/Знаменитості/Громадські діячі читають», створено майже 200 книжкових клубів у початковій та середній школах (як державних, так і приватних), які координували викладачі та волонтери.

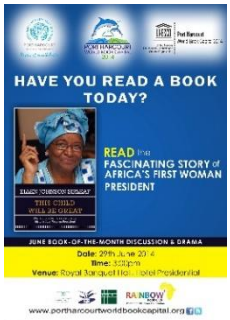

В межах ініціативи «Книга місяця» учні старших класів та діти цього віку читали попередньо обрану книгу та збиралися, щоб обговорити її щомісяця в книжкових клубах. Книга, про яку йшлося протягом місяця, потім була об'єктом літературних дискусій на телебаченні та радіо. Крім того, обговорення твору обов'язково супроводжувалося виставою.

Для учнів у віці від 5 до 11 років у 50 початкових і середніх школах була проведена серія щотижневих багаторівневих занять з читання «Дерево, що читає» (по ретельно відібраним книгам, від класики до африканських фольклорних казок). Щойно діти діставалися «вершини» дерева, вони заохочувалися появою в телешоу. Учням середньої школи пропонувалося написати розділ книги «Пам'ятки та звуки» (про місцеві свята, традиції та пам'ятки). Після завершення акції все написане про історичну спадщину Порт-Гаркорту було об'єднане в одну книгу та видане.

Протягом року були модернізовані 2 публічні бібліотеки Порт-Гаркорту, зведені ще 4 нові установи. У партнерстві з книгозбірнями проведено акції зі збирання книг від приватних осіб та організацій, завдяки яким публічні бібліотеки міста та 100 шкільних бібліотек істотно збагатили свої фонди. Для бідних районів було створено 14 бібліотек та отримано майже 10 тисяч книг; підтримку отримали й бібліотеки 13 притулків для сиріт.

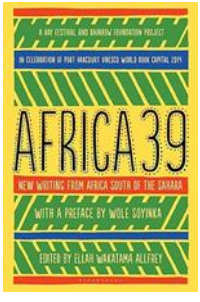

Програми із заохочення читання, створення книжкових клубів у навчальних закладах Порт-Гаркорту, регулярні обговорення книг у школах та у телеефірі мали позитивний вплив на навички читання, пізнавальні здібності, комунікативні навички та звички навчання учнів у школах. Регулярні театральні вистави за обговорюваними творами допомогли

підігріти інтерес жителів міста до читання та книг.

В межах проєкту «Africa39» фестиваль літератури та мистецтв Hay Festival і книжковий клуб Rainbow об'єднали зусилля, щоб представити 39 найкращих африканських письменників віком до 40 років; результат – антологія їх творів.

Золоті імена літератури Нігерії: поет Габріель Окара, новелісти Елехі Амаді й Кен Саро-Віва, драматурги Воле Шоїнка та Ола Ротімі.

Інчхон (Республіка Корея) 2015

Інчхон (кор. 인천) – мегаполіс на узбережжі Жовтого моря, важливий транспортний вузол країни, міжнародний центр бізнесу.

Це місто стрімко розвивається: за якихось 100 років воно пройшло шлях від скромного портового поселення до сучасного промислового, культурного і туристичного центру. Інчхон вважають морськими та повітряними «воротами» Південної Кореї, воно має статус вільної економічної зони для залучення іноземних інвестицій. Особливого шарму місту надають новітні технології, ультрасучасна архітектура, бізнес-центри й острівці автентичної корейської культури – традиційні парки та храми.

Всесвітньою столицею книги-2015 місто Інчхон було обрано на знак визнання високої якості його програми з популяризації культури читання серед молоді та вразливих груп населення.

Інчхон – третє азіатське місто, обране Всесвітньою столицею книги (після Нью-Делі та Бангкоку). За рік до цієї події корейська делегація побувала на 43-му Лондонському книжковому ярмарку з особливою для себе місією. Мер Інчхону Янг-Гіл Сонг висловив її так: «Наша участь у цьогорічному The London Book Fair полягає у презентації Всесвітньої столиці книги ЮНЕСКО 2015 року, а також популяризації корейської культури читання у решті світу. Наше місто не пошкодує зусиль, аби перетворитися на освітній та культурний центр, ділячись культурою через книги та зменшуючи культурні прогалини за допомогою новітніх технологій».

Інчхон обрав такі візію та гасло «книжкового» року: «Книги для всіх» – «Читай і відкривай себе».

В Інчхоні мережа бібліотек добре розвинена (47 публічних, 169 громадських та 23 «розумні» бібліотеки), але у місті є групи населення, які

живуть на островах і, таким чином, ізольовані від культурних подій та вичерпної інформації про життя міста. Тому Всесвітня столиця книги-2015 запустила програму мобільної бібліотеки, яка навідується до жителів кожного острова і розробила мобільний застосунок Reading Incheon, який дозволяє 2,9 млн громадян Інчхона отримувати доступ до онлайн-бібліотеки через свій смартфон.

На материку немає проблем і з «книжковою» інфраструктурою: тут працює чимало книгарень, клубів, є Музей сучасної корейської літератури (Museum of Korean Modern Literature).

Протягом року в Інчхоні був реалізований ряд широкомасштабних проєктів, зокрема: книжковий обмін в Азіатському регіоні; розповсюдження друкованої продукції на благодійній основі; концерти та інші заходи, присвячені літературі; зустрічі з літераторами з сусідніх країн; проведення спільних семінарів з міжнародними асоціаціями книжкових видавництв і торговельних організацій; створення глобального суспільства книголюбів-студентів; проведення Корейського фестивалю читання, виставки архівної культури, Інчхонського міжнародного дитячого книжкового ярмарку та Корейського цифрового книжкового ярмарку тощо.

Всі ці заходи засвідчили, що Інчхону вдалося-таки стати «центральним містом для міжнародного культурного обміну за допомогою книг», що сприяло культурному розвитку та обізнаності громадян Кореї.

Золоті імена літератури Кореї: Мун Чонхі, О Сеєн, Хан Ган, Кім Джиха, Ко Ин, Мін Джін Лін тощо.

Вроцлав (Польща) 2016

Вроцлав (пол. Wrocław, до 1945 – Бреслау) – місто в Польщі, столиця Сілезії, адміністративний центр Нижньосілезького воєводства.

Розташоване над річкою Одрою, одне з найстаріших міст у країні є культурним та освітнім центром Польщі, містом студентів та туристів.

Вроцлав пишається прекрасними історичними пам’ятками всіх епох. Він підкорює гостей з першого погляду

старовинною і добре збереженою архітектурою, чистотою та охайністю: 12 мальовничих островів, сотня мостів, симпатичні різнокольорові «ляльковi» будиночки на Ринковій площі, костели, ратуша, бруковані каменем вулиці, знамениті маленькі скульптури гномів, привабливий аромат свіжої випічки та кави. «Польською Венецією» називають своє місто закохані у нього мешканці.

Культурне життя Вроцлава насичене подіями. Серед найвідоміших фестивалів можна назвати: музичний «Wratislavia Cantans», кінофестиваль «Nowe Horyzonty» («Нові горизонти»), літературні «Festiwal Kryminału» («Фестиваль детективу»), «Європейська ніч літератури» тощо. На шанувальників культури чекають численні музеї, театри, опера та Національний форум музики.

В місті є 5 великих бібліотек: бібліотека-музей Оссолінських, бібліотека Вроцлавського університету, міська бібліотека, Медіатека, Дольнослазька публічна бібліотека імені Тадеуша Микульського.

Національна бібліотека імені Оссолінських (пол. Zakład Narodowy im. Ossolińskich) або Оссолінеум є головною бібліотекою Польщі. Книгозбірня, заснована графом Оссолінським 1817 року у Львові, у приміщенні колишнього монастиря сестер ордену кармеліток взутих, була подарована громаді міста. Після Другої світової війни частина фондів бібліотеки була перевезена до Вроцлава, натомість у Львові заснували Національну наукову бібліотеку України імені Василя Стефаника.

За успішні проєкти з популяризації культури читання, «сприяння видавничій, книготорговій галузям і розвитку бібліотек на регіональному та міжнародному рівнях» відбіркова комісія ЮНЕСКО присудила Вроцлаву статус Всесвітньої столиці книги-2016. Трохи раніше з ініціативи Євросоюзу місто було обране на 2016 рік Європейською столицею культури, тому заходи у межах цих програм часто перетиналися.

Одним з перших заходів у дні відкриття «року книги» стала Корейська ніч: вернісаж, виставки та зустріч з польською художницею Івоною Хмелевською. Книга «A House of the Mind: Maum» з її ілюстраціями вперше вийшла у Південній Кореї та була удостоєна однією з найпрестижніших премій для дитячих видань – премії Bologna Ragazzi Award.

Зустріч з німецькою письменницею Ольгою Грясновою, американським композитором Філіпом Спрінгером та норвезьким автором кримінальної фантастики Ю Несбьо була поєднана з офіційним відкриттям Goethe-Institut Pop Up Pavillon – павільйону Ґете-інституту з виставками інсталяцій польських та німецьких художників.

У межах проведення спеціального Львівського місяця пройшла Ніч української музики та поезії NON STOP – мультимедійний перформанс, під час якого поети Ю. Андрухович, Г. Крук, Ю. Завадський, С. Жадан тощо представляли вірші з антології «Листи з України». Музичний проєкт «2014», інспірований поезією Л. Якимчук і С. Жадана, запропонувала співачка Мар'яна Садовська.

Під час програми вихідного дня «Poczytaj mi Wroclaw» пройшло багато заходів для наймолодших читачів та всієї родини: літературні майстер-класи для дітей, книжковий табір, зустрічі з авторами тощо. Книга у ці дні стала навіть... квитком на громадський транспорт!

Проведення у Всесвітній день книги та авторського права Європейської ночі літератури у Вроцлаві стало вже традицією. Подія, завжди очікувана вроцлавською авдиторією, складалася із серії нічних читань у найнеочікуваніших локаціях міста: Вроцлавському музеї архітектури, Комплексі бернардинів XV століття, Театрі «Пісня козла», а також кам'яниці (в минулому житлові будинки багатих міщан). Тут читання пройшли у просторі виставки «Український зріз: Трансформації» (в межах Львівського місяця європейської столиці культури Вроцлав-2016).

Головним героєм 4-х читань був Вільям Шекспір, 400-річчя з дня смерті якого світ відзначав 2016 року. З цієї нагоди видатні польські актори читали інтерпретовані уривки з його творів. Після читань відбулася дуель діджеїв під гаслом BOOK IS A DJ. Місцевий театр Ad Spectatores підготував видовищну постановку есею «Вулиця крокодилів» Бруно Шульца.

Національна бібліотека імені Оссолінських офіційно відкрила головну виставку Музею «Пана Тадеуша», героя найвідомішого твору Адама Міцкевича. Головним експонатом музею є рукопис цього твору, а мультимедійна експозиція розповідає, як під впливом «Пана Тадеуша» формувалися уявлення поляків про власні традиції та культурну ідентичність. Трохи пізніше пан Міцкевич (звісно, театралізований) зустрічав своїх читачів біля фонтана і читав їм твори на головній площі Вроцлава – Ринку.

Цікавим видався проєкт «Bibliopolis», який мав на меті увести книгу в міський простір і перетворити його на велику бібліотеку, де читання стане модним трендом. Завдяки цьому книги у Вроцлаві з'явилися всюди: у парках, у пекарнях та кав'ярнях, і просто на вулицях. До проєкту долучилось багато містян: протягом усього 2016 року водії наклеювали на свої машини фрагменти поезій, надруковані на магнітних наліпках. Громадський транспорт перетворили на один великий розкиданий вірш: його частини були зображені на автобусах, тролейбусах, трамваях. Рядки з віршів можна було знайти як передбачення на чеках та квитанціях різних магазинів, банкоматів тощо. Містяни влаштовували публічні читання, обмінювалися книгами, уривками з літературних творів, портретами письменників, поетів, мислителів прикрашали стіни й вікна будинків.

На завершення програми Всесвітньої столиці книги-2016 у Вроцлаві відбувся грандіозний флешмоб: одночасно різними мовами у різних куточках світу люди заспівали міжнародний гімн книги (вірш поета Тадеуша Ружевича «Włosek poety», музику до якого створив композитор Ян Павлюшкевич).

Золоті імена літератури Польщі: Адам Міцкевич, Юліуш Словацький, Зигмунт Красінський, Генрік Сенкевич, Болеслав Прус, Марія Конопницька, Ян Парандовський, Бруно Шульц, Ярослав Івашкевич, Станіслав Лем тощо.

Конакрі (Гвінея) 2017

Конакрі (фр. Conakry) – столиця (з 1958) і найбільше місто Гвінеї, адміністративний центр провінції Конакрі та головний морський порт на березі Атлантичного океану. Місто розташоване на острові Томбо (Tombo Island) й півострові Калоум (Kaloum Peninsula), які з'єднані між собою дамбою. Столиця є важливим адміністративним, економічним, торговельним і транспортним центром країни.

Конакрі – місто, наповнене унікальним поєднанням історії, релігії, культури та сучасних проблем. Історичний центр столиці вражає міксом архітектури: сучасний Палац народу, Президентський палац, численні вілли в мавританському стилі, в яких розміщені міжнародні організації, посольства, банки та інші установи.

В Конакрі чимало цікавих об'єктів: Національний музей Гвінеї, найбільша в Західній Африці Велика мечеть, ботанічний сад, колоритні місцеві ринки, чудові парки з багатою флорою та фауною, незаймана краса пляжів. Релігійне життя столиці є дивовижним поєднанням ісламу, християнства і вірувань корінних народів. У місті багато мечетей та церков, і нерідко їх можна знайти поряд, що відображає глибоку толерантність та культурний синтез країни.

Національна бібліотека Гвінеї в 1958 році, після отримання країною незалежності, була створена шляхом простого перейменування конакрійського філіалу Французького інституту Африки. В різні періоди своєї діяльності установа не отримувала значної державної підтримки, частина її фондів була зібрана шляхом пожертвувань. Фонд її налічує 40000 – 60000 документів.

У 2017 році Конакрі була обрана черговою Всесвітньою столицею книги. Проте цей статус присвоєно місту скоріше з міркувань просвітництва та світової підтримки. Справа в тому, що, за даними ЮНЕСКО, 60% населення Гвінеї не вміє читати. Її громадяни послуговуються понад десятком племінних мов, тому французьку, офіційну мову країни, ніхто не вивчає вдома – лише у школі. До того ж, у 2013–2015 роках Гвінея пережила епідемію еболи й досі не оговталася від цього.

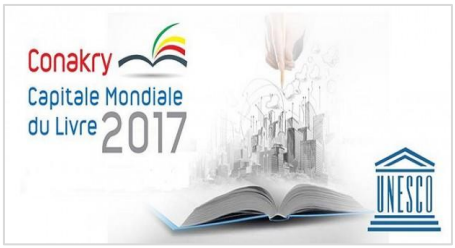

Відбіркова комісія виділила столицю Гвінеї «за якість та різноманітність її програм, зокрема, за її особливу роль у залученні місцевих громад до участі в житті суспільства», а також «за чіткі цілі розвитку з акцентом на молодь та грамотність».

Влада зобов'язалася реалізувати проєкт розвитку громади, який передбачав побудову медіатеки в кожній комуні Конакрі та створення читальних зон у кожному районі. Цей проєкт для громадян на 7 мільйонів євро мав стати ефективним кроком у боротьбі з неписьменністю Гвінеї, допомагаючи молодим людям та людям з сільських районів отримати доступ до книг. Також був запроваджений проєкт цифрового кредитування, що пропонує альтернативу недофінансованим і занедбаним африканським бібліотекам.

Ще однією з міжнародних ініціатив була кампанія «Одне місто – одна бібліотека», яка стартувала у жовтні 2016 року в університеті Джорджа Вашингтона у Вашингтоні (США) для збору книг та коштів на будівництво бібліотеки в кожному з 35 великих міст Гвінеї. Кампанія вийшла за межі «книжкового» року і тривала навіть після квітня 2018 року, поки мети не було досягнуто. Попередник Конакрі – місто Вроцлав теж долучилось до масштабної акції «100 000 книг для Гвінеї» (100 000 Books for Guinea). Сенс всіх цих кампаній полягав у тому, аби зробити Конакрі справді африканською столицею книг.

Протягом року в країні проходили заходи, у яких взяли участь відомі автори книг, видавці, представники торговельних мереж. Це щорічний книжковий ярмарок «72 Heures du Livre» (72 години книги), читання, презентації книг, автограф-сесії, театральні постановки, демонстрації фільмів, лекції про відомих літераторів Гвінеї, виступи поетів-слемерів, стенди з новими книгами, вуличні лотки з уживаними виданнями, численні рекламні щити з портретами літераторів тощо. Метою цього просвітницького марафону було прагнення надати літературі, читанню належну увагу та посприяти пожвавленню культурного розвитку Гвінеї, життя якої, на жаль, часто затьмарене економічними проблемами.

Золоті імена літератури Гвінеї: Камара Лайє, Тьєрно Моненембо, Саїду Бокум, Кумантіо Зейнаб Діалло, Фодеба Кейта, Сіре Комара та Вільямс Сассін.

Афіни (Греція) 2018

Афіни (грец. Αθήνα) – столиця Греції, економічний, культурний та адміністративний центр країни.

Колиска західної цивілізації, місто багатої історії, центр демократії, філософії та науки не потребує того, щоб його представляли: багатьом знайомі величний Парфенон, який домінує над сучасними кварталами міста, численні археологічні пам'ятки, понад 200 музеїв та галерей, театри, бібліотеки, книгарні тощо.

Національна бібліотека Греції (грец. Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος) – центральне сховище творів друку, центр національної бібліографії та елліністики, заснована у 1832 році. Фонди бібліотеки нараховують понад 2 мільйони одиниць зберігання. У січні 2018 р. бібліотека отримала нову будівлю, розташовану в Культурному центрі Ставроса Ніархоса.

Грецька столиця була обрана Всесвітньою столицею книги-2018 за успішні проєкти із заохочення культури читання, видавничої діяльності й доступності книг для всіх верств населення, включаючи мігрантів та біженців.

Рік книги в Афінах пройшов під гаслом «Книги повсюди». Увесь цей час організатори запрошували грецьких та міжнародних видавців, авторів, перекладачів, редакторів та художників-ілюстраторів, музикантів тощо представити свої роботи через лекції, бесіди, вистави та автограф-сесії.

Серцем подій стали бібліотеки – як захисники, охоронці та промоутери книжок. Оскільки робота бібліотек, на відміну від ярмарків, зосереджена на наданні послуг суспільству, це стало прекрасною нагодою кожному зрозуміти важливість бібліотек та необхідність надати їм права та ресурси, потрібні для виконання їхніх завдань.

Протягом п'яти місяців у бібліотеках здійснювався проєкт «A Book Affair» («Книжкова справа»), який був задуманий як перформанс і складався

з лекцій, дискусій, презентацій книг, читань, семінарів для фахівців у галузі видавничої справи та живої музики. Органічною частиною «A Book Affair» стала бібліотека студії «Радіо Афіни», у якій зібрали книжки за смаками грецьких митців та організаторів літературної програми. Районами Афін подорожувала мобільна бібліотека, пропонуючи всім охочим доступ до книг.

Крім бібліотек, заходи у межах програми відбувалися у книжкових магазинах, авдиторіях Ґете-Інституту, Музею Бенакі, у студії «Радіо Афіни». В межах проєкту «Відкриті колекції» близько 30 інститутів, бібліотек та архівів відкрили для публіки свої невідомі, рідкісні чи спеціальні колекції.

Зустрічі читачів з письменниками (Гертою Мюллер, Джорджем Сондерсом, Джоном Конноллі, Ієном Макьюеном тощо), тематичні виставки, поетичні читання та демонстрація відомих екранізацій книг просто неба під час VIII-го Афінського кінофестивалю, концерти, «пікніки з книгами» на площах – інформацію про проведення всіх цих заходів можна було отримати зі створеного організаторами вебсайту.

Частиною програми Всесвітньої столиці книги-2018 був і проєкт «School Mural Programme-Bookmurals» («Програма шкільних розписів – Bookmurals»), під час якого креативне агенство Urbanact запровадило створення муралів на тему книги у п’яти школах у центрі Афін.

Фонд Маріанни Вардіноянніс (посол доброї волі ЮНЕСКО) опублікував книгу, присвячену 18 грецьким пам’ятникам зі Списку світової спадщини ЮНЕСКО. В Культурному центрі мерії «Меліна» в межах культурно-мистецького проєкту «Презентація української книги в Афінах» відбулася виставка української книги та презентація першого українського перекладу відомого твору XVII століття «Еротокрит» Віцендзоса Корнароса.

Віра Міхальські-Гофман, також посол доброї волі ЮНЕСКО, видала книгу «Fragments, nouvelles et récits de Grèce», яка об’єднала праці греків та французьких авторів (короткі оповідання, казки, наукові тексти), і тим продемонструвала прихильність усіх сучасних греків та французів до Греції. Видання було представлене наприкінці квітня 2019 року в межах завершальних подій Всесвітньої столиці книги-2018.

За словами мера міста Гіоргоса Камініса, за весь «книжковий» рік в Афінах у співпраці з 212 різними організаціями та за участю 450 000 жителів і відвідувачів відбулося понад 615 заходів.

Золоті імена літератури Греції: Гомер, Есхіл, Софокл, Сапфо, Евріпід, Арістофан, Езоп, Віцендзос Корнарос, Йоргас Сеферіс, Одісеас Елітіс, Яніс Ріціс тощо.

Шарджа (Об’єднані Арабські Емірати) 2019

Шарджа (араб. الشارقة aš-Šāriqah) – третє за розміром місто в Об’єднаних Арабських Еміратах, адміністративний, транспортний, туристичний та культурний центр емірату Шарджа.

Розташоване на березі Перської затоки місто приваблює своїх гостей великою кількістю історичних та культурних цінностей, колоритними східними ринками, парками й зонами відпочинку. Суто сучасний образ Шарджі поєднується зі східним колоритом, старих будівель там майже немає. Головними визначними пам’ятками міста є одна з найбільших на Близькому Сході (вміщує до 3 тис. осіб!) мечеть короля Фейсала, старовинний район Мереджа, монумент на честь об’єднання еміратів, монумент священному Корану у вигляді семиметрової розгорнутої книги, пам’ятник Прогресу, а також Парк розваг Аль-Джазіра на острові та третій за висотою у світі (після Джидда та Женеви) фонтан, що б’є прямо із затоки.

У Шарджі зовсім відсутні вечірні розважальні заклади, зате місто славиться великою кількістю музеїв (історичний, етнографічний, морський, археологічний, музеї національної спадщини, природи, науки, мистецтва, поліції тощо), театрів та різних виставкових центрів, а уряд емірату лише сприяє їх збільшенню.

Публічна бібліотека Шарджі (Sharjah Public Library) була заснована у 1925 році шейхом Султаном бін Сакром Аль-Касімі, правителем Шарджі на той час, як приватна. Її колекція з більш ніж половиною мільйона книг багатьма мовами та різних жанрів доступна читачам будь-якого віку. Бібліотека має також фонд рідкісних книг, довідкові матеріали, наукові журнали та аудіовізуальні посібники, книги шрифтом Брайля та зал, облаштований спеціально для дітей. Бібліотека/установа використовує інтелектуальні технології: є велика за обсягом цифрова бібліотека, цілодобова станція самообслуговування для повернення книг, яка використовує технологію радіочастотної ідентифікації (RFID).

Sharjah Public Library має 5 філій, розкиданих по всьому емірату Шарджа (включаючи віддалені райони), які забезпечують громадські парки мінібібліотеками. Крім цього, в Шарджі працюють мобільні бібліотеки.

Місто популяризує культуру читання в ОАЕ, заохочує нові ініціативи для вирішення проблем літературної творчості регіону, а також всього арабського світу.

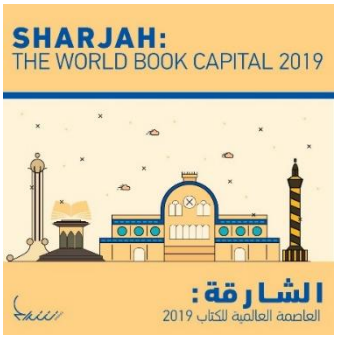

Тому відбірковий комітет ЮНЕСКО, обираючи Шарджу Всесвітньою столицею книги-2019, урахував його надзвичайно інноваційний та інклюзивний характер і програму творчих заходів, орієнтовану на об'єднання й розвиток спільноти, охоплення маргіналізованих верств населення, одночасно сприяючи включенню та підтримці біженців, людей з інвалідністю, зокрема і вадами зору.

Шарджа запропонувала своїм гостям дуже насичену та цікаву програму заходів під гаслом «Розгорнуті книги, відкриті думки».

Анонси всіх заходів, розклад їх, звіти й решту важливої інформації щодо програми було зібрано і викладено на спеціальному вебсайті ВСК-2019.

Урочисте відкриття року книги організатори відзначили грандіозною шоу-інтерпретацією епосу «Тисяча і одна ніч: останній розділ», в якому взяли участь понад 500 артистів та театральних техніків.

Ця подія проходила одночасно з 11-м дитячим фестивалем читання (Sharjah Children's Reading Festival), у якому брали участь близько 167 видавців з 18 країн. Щорічно цей фестиваль приваблює понад 300 тисяч відвідувачів та пропонує безліч різноманітних заходів для дітей та родин: виставку ілюстрацій дитячих книг, майстер-класи, освітні заходи арабською та англійською мовами, міжнародні покази фільмів, мюзикли та театральні постановки, інтерактивні виставки тощо.

Щорічний Фестиваль ісламських мистецтв (Sharjah Islamic Arts Festival), що розкриває глибину та розмаїття ісламської культури представив персональні мистецькі виставки в Музеї мистецтв Шарджі. А доповнювали їх інтелектуальні семінари, презентації спеціалізованих фільмів, майстер-класи, перформанси та інші інтерактивні заходи на різних локаціях.

Фестиваль супергероїв «Superhero's Festival» став найпопулярнішою подією для шанувальників коміксів: на ньому можна було знайти розваги для будь-якого віку, а саме: мистецькі майстер-класи, кінопокази, ігри, унікальні комікси на продаж та ігрова зона.

На Міжнародному книжковому ярмарку в Абу-Дабі (Silent Book Exhibition at the Abu Dhabi International Book Fair) відбулася 4-та виставка «тихої» книги, або сайлентбуку. В експозиції було представлено 50 таких книг авторів з ОАЕ: історій без слів, але із виразними ілюстраціями, які дозволяють дітям з усього світу розуміти сюжети й насолоджуватися ними незалежно від рідної мови та рівня освіти. Слід зауважити, що спочатку такі книги створювались, щоб допомогти дітям-іммігрантам та біженцям адаптуватися у важкі часи, але зараз це скоріше просвітницький проєкт популяризації візуального сторітелінгу.

За ініціативи Національного інтернет-провайдера ОАЕ, який заснував премію за арабську дитячу літературу Etisalat для підтримки молодих

письменників, ілюстраторів, видавців та розробників додатків, проведена Майстерня видавців премії Etisalat (Etisalat Award Publishers Workshop). Інноваційна програма пропонувала семінари з ілюстрацій, написання та публікації книг, створених авторами-початківцями.

Під час проведення року книги у Шарджі була відкрита нова бібліотека «Будинок мудрості» (House of Wisdom). У двоповерховій будівлі розмістилося 15 залів та холів, що призначені для читання, навчання, творчості, нетворкінгу та обміну інформацією. Є зал з давніми фоліантами, лекційні, читальні та виставкові зали, окремі освітня зона для дітей та зал для жінок, дворик-садок з висадженими різними видами пальм, кафе та ресторан.

У фондах бібліотеки зібрано 105 тисяч примірників найкращих творів з усього світу, з усіх галузей знання, на різних носіях. Бібліотеку обладнано лабораторією-фабрикою з 3D-принтерами та передовими технологіями, що дозволяють надрукувати та переплести книгу за лічені хвилини. З будинку відкривається краєвид на монумент роботи британського скульптора Джеррі Джуда «Свиток» (The Scroll).

Цікавий проєкт «Пляжна бібліотека» був покликаний зробити книги доступними та популяризувати читання як веселий спосіб проведення часу. Завдяки розмаїттю мов та жанрів книг у колекції, пляжну бібліотеку змогли «відвідати» всі охочі відпочивальники. Для них були організовані різні вікторини, а пости рятувальників на пляжі прикрашали ілюстрації шести художників різних національностей, натхненних дитячими творами світової літератури, події яких відбуваються у морі чи на морському узбережжі.

Щорічний Міжнародний книжковий ярмарок у Шарджі (Sharjah International Book Fair, SIBF), один з чотирьох найбільших у світі та регіоні, проводиться з 1982 року. Протягом 10 днів у події взяли участь понад 2000 видавців з 82 країн світу.

Під час ярмарку пройшли численні зустрічі з авторами, видавцями, редакторами, ілюстраторами, відбулися обговорення книг, театральні постановки, симпозіум з питань свободи вираження думок, конкурс молодих поетів, семінари-тренінги щодо створення тактильних книг за системою Брайля, а також дитячі та кулінарні заходи. Книжково-кулінарна програма Cooks & Books вітала 15 місцевих та іноземних шеф-кухарів і їхні кулінарні книги. Усі події в межах ініціативи були зосереджені на тому, аби надати

аматорам кулінарії та майбутнім профі можливість особисто поспілкуватися з іменитими кухарями.

SIBF встановив світовий рекорд Гіннесса, успішно провівши найбільшу у світі одночасну церемонію автограф-сесії, в якій свої книги підписали 1502 автори з ОАЕ та інших країн. Крім того, саме у Шарджі було відкрито першу вільну зону, присвячену книговидавництву, друку та розповсюдженню публікацій, Sharjah Publishing City (SPC). Вона стала майданчиком надання послуг, орієнтованим на задоволення потреб компаній та установ, які працюють у галузі видавничої справи.

В межах програми Всесвітня столиця книги-2019 мер Шарджі, доктор Султан бен Мухаммед Аль-Касімі, спрямував зусилля та фінансування на відновлення спаленої бібліотеки Джибріла Тамсіра Ніане в Конакрі (Гвінея) та оцифрування вцілілих книжок з колекції Тамсіра Ніане.

Кошти були надані й для програми Кенійського книжкового двору, яка відновлює історичну бібліотеку Меморіалу Макміллана та її філії в Найробі. Також Шарджа запланувала фінансування на оновлення і модернізацію трьох публічних бібліотек у Бейруті, що постраждали внаслідок вибуху в порту у серпні 2020 року.

Золоті імена літератури ОАЕ: Мохаммад Аль Мурр, Халід Альбудур, Хабіб Аль Сайєг, Шихаб Ганем, Рім Аль-Камалі.

Куала-Лумпур (Малайзія) 2020

Куала-Лумпур (мал. كوالا لمڤور – Kuala Lumpur, у перекладі: «мулисте гирло») – столиця Малайзії, один з найбільших мегаполісів Південно-Східної Азії, торговельно-промисловий, фінансовий, культурний та туристичний центр країни.

Місто розташоване на південному заході півострова Малакка у долині, де зливаються 2 річки, в зоні екваторіального клімату, тому цілий рік погода там однаково спекотна.

Куала-Лумпур – неймовірне місто: воно поєднує старовинні колоніальні будівлі та спрямовані вгору ультрасучасні хмарочоси, палаци та храми різних релігій, природні та рукотворні пам’ятки, сучасні бізнес-райони та етнічні квартали. Тропічний, яскравий, мультирелігійний, вируючий,

багатоликий, колоритний мікс Сходу і Заходу, традицій та інновацій – все це столиця Малайзії.

Башти-близнюки Петронас Твін Тауерс, які стали візитівкою мегаполіса, Національна мечеть, палац султана Абдул-Самада, площа Незалежності, численні культові споруди (пагоди, мечеті, храми, церкви), телевізійна Вежа Куала-Лумпур (третя за висотою у світі), хмарочос Мейбанк, ажурне приміщення парламенту, виконані в аутентичному стилі будівлі Національного музею та Національної бібліотеки Малайзії, комплекс Університету Малайя, 5 великих парків, печери Бату – місту є що запропонувати найвимогливішим гостям.

Через великий акцент на інклюзивній освіті, розвитку освіченого суспільства та доступному читанні для всіх верств населення міста, Куала-Лумпур було обране Всесвітньою столицею книги-2020.

Під гаслом «KL Baca – турбота про читання» програма KLWBC-2020 фокусувалася на чотирьох темах: читання у всіх його формах, розвиток інфраструктури книжкової індустрії, інклюзія та цифрова доступність, становлення дітей через читання.

Програма KLWBC-2020 складалася з-понад 400 заходів, розписаних по квітень 2021 року. Зокрема, планувалося спорудження книжкового міста (The Kota Buku Complex), проведення кампанії з популяризації читання серед пасажирів поїздів, підвищення якості цифрових послуг та доступності Національної бібліотеки Малайзії (Perpustakaan Negara Malaysia) для людей з інвалідністю, а також нові цифрові послуги для 12 бібліотек у бідних районах Куала-Лумпуру.

Однак пандемія Covid-19 змусила переглянути програму та відкоригувати її з огляду на карантинні обмеження по всьому світу.

З нагоди Всесвітнього дня книги та авторського права, який традиційно збігається з днем, коли столиці відкривають свій «книжковий» рік, Національна бібліотека Малайзії організувала онлайн щорічну акцію «Читаймо разом 2020» (Jom Baca Bersama 2020). Акція, яка щороку приваблює сотні тисяч читачів, транслювалася у прямому етері через платформи соціальних мереж.

Віртуальна церемонія відкриття Kuala Lumpur World Book Capital-2020 також була проведена майже цілком у соціальних мережах через пандемію Covid-19. Дато Нор Хишам бин Ахмад Далан, мер Куала-Лумпура, привітав гостей та мешканців столиці Малайзії з цією важливою подією.

Інші заходи програми – конкурси письменників, конкурси оповідачів та конкурси твору та читання віршів, орієнтовані на дітей та дорослих – які

також проводились віртуально, зуміли залучити не лише місцеві спільноти, а й людей по всій країні завдяки перевазі онлайн-доступу.

У віртуальному саміті «Школа письма Рамадана» Малайзійської асоціації письменників (MyMOVE) взяли участь 26 спікерів, які дискутували на 28 тем щодо трьох складових книжкового бізнесу: власне писання, видавнича справа та маркетинг. Захід охопив понад 2000 учасників з Єгипту, Саудівської Аравії, Катару, Бахрейну, Туреччини, Сінгапуру, Великобританії, Японії, Австрії, Таїланду, М'янми, Китаю, Брунею та Малайзії; учасникам забезпечили доступ до презентаційних матеріалів протягом року.

Під час конкурсу короткометражних фільмів, адаптованих за мотивами місцевих романів, були відібрані заявки на стрічки, згодом продемонстровані на кінофестивалі KLWBC-2020.

Для того, щоб навіть під час пандемії Covid-19 місто не забувало про свій почесний «книжковий» статус, його зробили більш помітним: цифрові білборди, вивіски, банери з айдентикою KLWBC-2020, можна було побачити по всьому місту. Мерія Куала-Лумпуру встановила на вулицях книжкові кіоски, ще майже 50 шафок, наповнених книгами, були розміщені в парках, на автобусних зупинках та інших місцях з великим пішохідним рухом. Так містян заохочували купувати книжки або ж брати їх для читання у форматі буккросингу.

Найбільшою подією для місцевих видавців став Міжнародний книжковий ярмарок в Куала-Лумпурі (Kuala Lumpur International Book Fair, KLIBF), який щороку приваблює понад мільйон відвідувачів. Організований Національною радою книги у співпраці з кількома місцевими організаціями книжкової індустрії, ярмарок взаємодіяв з провідним онлайн-майданчиком Малайзії Shopee, щоб KLIBF Online 2020 відбувся. У ярмарку взяли участь понад 140 видавців та книгорозповсюджувачів. Для читачів були розроблені 100 000 ваучерів зі знижками, доступними по всій країні.

Попри труднощі, в яких опинилася книжкова сфера Малайзії під час пандемії, рік для Куала-Лумпуру як Всесвітньої столиці книги-2020 був вдалим, адже саме цього року прем'єр-міністр країни оголосив про початок Національної декади читання (а це десятирічна програма до 2030 року, під гештегом #MalaysiaMembaca).

Золоті імена літератури Малайзії: Кріс Мас, Усман Аванг, Абдул Самад Саїд, Кемала, Баха Заїн, Анвар Рідван, Мухаммад Хаджі Саллех, Рахімідін Захарі, Срі Діах, Рахман Хаджі Юсуф, Сарінг Сірад, Муналіа, Бахарудін Сіді, Рухайні Матдарін, Джохан бін Джаафар, Абдул Латіп бін Таліб тощо.

Тбілісі (Грузія) 2021

Тбілісі (груз. თბილისი) – столиця Грузії, промисловий, соціальний, науковий і культурний центр країни.

Місто, що розташоване на берегах річки Кура біля підніжжя Кавказьких гір, давно вже відсвяткувало свій 1500-літній ювілей, але все таке ж колоритне, яскраве, жваве, веселе, молоде душею і дуже привабливе, зустрічає гостей з усіх усюд гостинно та радо. Тбілісі – місто класики й модерну, древніх стін і веж, блискучих хмарочосів і вічнозелених парків з водоспадом майже в самому центрі столиці.

Давня культурна столиця Грузії пишається своїми історичними та архітектурними пам'ятками, Академією наук, численними музеями (зокрема, літературними), бібліотеками, театрами, картинними галереями, Пантеоном визначних людей.

Тбілісі стало другим після Єревану містом на пострадянському просторі, яке отримало статус Всесвітньої столиці книги-2021.

Програма заходів була сфокусована на використані сучасних технологій для популяризації читання серед молоді, на доступності книги для всіх верств населення і мала гасло: «Отже, ваша наступна книга…».

Заходи та активності відбувалися у Тбілісі також в умовах пандемії Covid-19, з оглядом на карантинні обмеження.

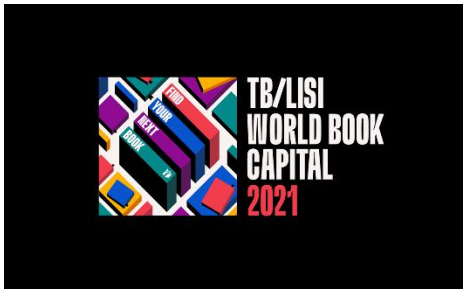

Реалізація програми Всесвітньої столиці книги-2021 розпочалася церемонією відкриття року книги і включала сценічну постановку «Десять живих картин з грузинської літератури», до якої увійшли уривки із знакових творів грузинської культури від епохи раннього християнства до XX століття. У Національній парламентській бібліотеці Грузії письменники, видавці, книготорговці зустрілися з високопосадовцями, які прибули до Тбілісі на відкриття ВСК-2021. Зустріч була доповнена презентаціями «Грузинські бібліотеки під час пандемії».

Програма року в столиці Грузії включала понад 50 важливих, масштабних і сталих заходів, зокрема модернізацію публічних бібліотек та реконструкцію першого грузинського видавництва, створення низки аудіокниг, проведення Тбіліського міжнародного книжкового фестивалю, фестивалю ілюстрацій, VI Тбіліського міжнародного літературного фестивалю, конкурсів перекладачів, письменників та видавців, творчих програм для авторів-дебютантів, панельних дискусій тощо.

Бібліотечна асоціація Грузії під гаслом «Бібліотека всюди, де ти є» провела онлайн «Тиждень грузинських бібліотек – 2021». 200 шкіл Тбілісі поповнили фонди своїх бібліотек новими книгами, завдяки наданим мерією ваучерам на 900 ларі. У 20 школах різних районів столиці в межах проєкту «Автори в школах» пройшли зустрічі-лекції письменників з учнівською молоддю.

Під час реалізації найсучаснішого цифрового проєкту з перетворення книг на ігри юні учасники створили 12 ігор для комп'ютерів та мобільних телефонів, зміст яких ґрунтується на творах грузинських дитячих авторів.

На площах просто неба, в школах, інших локаціях пройшли вечори пам'яті літераторів Галактіона Табідзе, Важі Пшавели, тиждень Астрід Ліндгрен, акція «100 книг безкоштовно» від Ґете-інституту, день казки, також всі охочі долучились до Всесвітнього дня публічного читання.

В Першому фестивалі дитячої книги взяли участь понад 30 видавництв та книгорозповсюджувальних організацій країни. Під час фестивалю автори-переможці отримали дитячу літературну премію «Накадулі», засновану «Асоціацією грузинських книговидавців та розповсюджувачів» й мерією Тбілісі.

Літературний табір для людей з інвалідністю та студентів вищої школи був організований в Бакуріані. 4-денний курс лекцій від кращих журналістів, прозаїків, літературного критика та сценариста посприяв інтеграції учасників у суспільство та стимулюванню інклюзивності в сучасний літературний процес.

У Тбілісі відбулася зустріч представників п'ятьох Всесвітніх столиць книги, на якій було досягнуто домовленості про створення світової мережі міст-столиць книги, затверджені правила та визначений план дій мережі. Ця ініціатива спрямована на обмін досвідом та ідеями між книжковими столицями, розробку та реалізацію стратегій просування книг і читання, обмін передовими практиками та сприяння партнерству між книжковими столицями.

Завершилася програма Всесвітньої столиці книги-2021 проведенням Першої регіональної видавничої конференції країн Кавказу та Чорноморського басейну, за участю представників Грузії, Туреччини, Вірменії, Азербайджану, Болгарії, Румунії та України.

Золоті імена літератури Грузії: Шота Руставелі, Ілля Чавчавадзе, Ніколоз Бараташвілі, Акакій Церетелі, Галактіон Табідзе, Нодар Думбадзе, Чабуа Амірджибі, Ніно Харатішвілі тощо.

Гвадалахара (Мексика) 2022

Гвадалахара (ісп. Guadalajara) – місто на північному заході Мексиканського нагір'я, адміністративний центр штату Халіско та економічний центр західної Мексики.

Культурний центр країни, місто з красивою колоніальною архітектурою розташоване у мальовничій долині Атемахак, заслужило назву «Перлина заходу». Це батьківщина знаменитої на весь світ текіли, музики маріачі та національної розваги чаріада (родео). Гвадалахара відома і як «мексиканська силіконова долина» через розвиток IT-сектора: компанії міста є головними розробниками програмного забезпечення в країні. В той же час це досить консервативне місто, з сильними католицькими традиціями.

Від колоніального періоду у Гвадалахарі збереглись: прямокутна сітка вулиць, житлові будинки, фонтани, собор, церква, будівля Верховного суду, велика кількість розкішних парків та скверів тощо. Університет, музеї та бібліотеки Гвадалахари складають культурну інфраструктуру міста, будівлі багатьох з них мають важливе архітектурне та історичне значення.

У місті та передмісті діє розгалужена мережа державних, приватних та електронних бібліотек. Іберо-американська бібліотека ім. Октавіо Паса (Biblioteca Octavio Paz) Університету Гвадалахари – найвідоміша з них. Публічна бібліотека розташована в історичному центрі міста, займає неф церкви колишнього єзуїтського коледжу Санто-Томас-де-Акіно (побудованого в XVI ст.), та зберігає всередині художню спадщину мексиканського монументалізму. Фрески Давида Сікейроса та місцевого художника Амадо де ла Куева створені у 1925 році, під впливом подій Мексиканської революції 1910 року. Фонд бібліотеки налічує майже 90 тисяч томів; у його складі – декілька спеціалізованих колекцій, зокрема Фонд століття (твори, пов'язані з 500-річчям прибуття Христофора Колумба на американський континент). Саму бібліотеку названо на честь Октавіо Паса, відомого мексиканського поета, есеїста-культуролога, перекладача, публіциста, лауреата Нобелівської премії з літератури (1990).

Гвадалахару обрали Всесвітньою столицею книги-2022 за її всеосяжний план політики щодо книги, спрямованої на соціальні зміни, боротьбу з насильством та формування культури миру.

Запропонована містом програма була зосереджена на трьох стратегічних цілях: перетворення громадських локацій у простори для читання; підсилення соціальних зв'язків та сприяння згуртованості (особливо завдяки семінарам з читання та письма для дітей); зміцнення сусідської ідентичності за допомогою зв'язків між поколіннями, через розповіді історій та вуличну поезію.

До заходів сприяння соціальним перетворенням, вдосконалення політики запобігання насильству, просування прав людини, гендерної рівності та культури миру серед представників громадськості, використання великого потенціалу книг Гвадалахара залучила бібліотеки, читальні, книгарні, незалежні видавництва, музеї, навчальні заклади, театри та 36-й Міжнародний книжковий ярмарок La Feria Internacional del Libro.

Міська влада покращила інфраструктуру трьох музеїв та п'яти муніципальних бібліотек.

Протягом всього часу у всіх районах міста на різних локаціях були проведені понад 2600 заходів: публічні читання віршів та оповідань (зокрема, по радіо), бесіди, семінари, презентації книг, вистави лялькового театру, безкоштовні майстер-класи для дітей різного віку, розповіді історій, кінопокази, виступи письменників тощо.

Найжвавіший проспект міста Пасео Алькальде перетворився на величезну книгарню: на всіх його 2,8 кілометрах можна було придбати книги або взяти їх безкоштовно у 20 вуличних мінібібліотеках. Сидячи на лавках, які розписали місцеві художники, перетворивши їх на розкриті книги, мешканці та гості Гвадалахари мали можливість читати будь-яку з 13500 електронних книг зі своїх телефонів, використовуючи 86 безкоштовних точок підключення до Інтернету. На вулицях встановили 52 меморіальні дошки на знак визнання видатних письменників штату Халіско з XVII по XX століття. Для заохочення до читання дітям видавали ваучери, які можна було обміняти у книгарнях на книги.

36-й Міжнародний книжковий ярмарок відвідали понад 2000 видавництв з 49 країн. Панельні дискусії, семінари з авторського права, інтелектуальної власності, зустрічі у різних форматах, автограф-сесії, конференції, фестивалі дитячої та юнацької літератури, коміксів та манґи, Конгрес сучасних драматургів – кожен міг обрати захід на свій смак.

Золоті імена літератури Мексики: Хуана Інес де ла Крус, Вісенте Ріва Паласіо, Еміліо Рабаса, Августін Яньєса, Октавіо Паса, Хуан Рудольфо, Альфонсо Рейєс, Карлос Фуентос, Фернандо дель Пасо Моранте тощо.

Аккра (Гана) 2023

Аккра ([əˈkrɑː]; англ. Accra) – столиця та найбільше місто Гани, порт на березі Гвінейської затоки, адміністративний центр Великої Аккри, економічний, фінансовий, політичний, адміністративний та культурний центр країни.

Багатонаціональний мегаполіс, що поєднує в собі історію, культуру та сучасність, розташований на березі Гвінейської затоки у Західній Африці. Архітектура міста – це мікс британських та французьких колоніальних маєтків, потужних фортів, Джеймстаунського маяка, собору Пресвятої Трійці, Катедрального собору Святого Духа, інших історико-архітектурних пам'яток, парків, галерей, музеїв та сучасних хмарочосів, офісів установ, банків, посольств, елітних житлових комплексів і торговельних центрів.

Університет Гани – найстаріший та найбільший заклад вищої освіти Республіки Гана з бібліотекою, чий фонд становить близько 100000 книг, мікрофільмів та інших носіїв (включно з рідкісними книгами й архівами), з доступом до електронних ресурсів. У книгозбірні є спеціальний відділ для людей з інвалідністю.

Бібліотеки Аккри (Центральна бібліотека, Національна дитяча бібліотека, Бібліотека Африки та африканської діаспори, 3 сучасні e-Ananse Library з великою колекцією творів африканських письменників та доступом до літературних онлайн-ресурсів) підпорядковуються Управлінню бібліотек Гани (GhLA). Метою цієї державної установи є створення, обладнання, управління та підтримка публічних бібліотек в країні. ООН у 2021 році відзначила премією роботу GhLA з використання проєкту мобільних ІКТ-класів для стимулювання інклюзивної освіти. Управління бібліотек Гани надає громадам книги та комп'ютери з доступом до інтернету, популяризує читання, здійснює навчання комп'ютерній грамотності молоді та дорослих.

У столиці розміщене African Bureau Stories – найкраще африканське дитяче видавництво Африки, лауреат Болонської премії 2020 року, з яким співпрацює команда талановитих африканських письменників та ілюстраторів.

Тож Всесвітньою столицею книги-2023 Аккру обрали за значну увагу до молоді та її потенціалу сприяти культурі та розвитку Гани. Гасло діяльності Аккри як WBC-2023: «Читання, що поєднує уми для соціальних перетворень».

Місто запропонувало програму, орієнтовану на маргінальні групи населення з низьким рівнем писемності, таких як жінки, молодь, мігранти,

бездомні діти та особи з інвалідністю. Стратегія Аккри носила просвітницький характер і була спрямована на підвищення рівня обізнаності своїх громадян з інформаційною політикою, культурою та свободою поширення інформації й вираження поглядів.

Протягом року у місті покращили шкільну та громадську інфраструктуру, надали інституційну підтримку навчанню протягом усього життя з метою розвитку культури читання та отримання нових навичок. Неурядова організація Ghana Book Trust у співпраці з Books for Africa та іншими зацікавленими сторонами організували доставку п'яти морських контейнерів з 10 000 книг до Гани. Видання були розподілені по школах та інклюзивним житловим центрам для вразливих дітей та людей з інвалідністю в громадах 12 муніципалітетів в Аккрі, а також у Центральному регіоні.

Асоціація видавців Гани, крім випуску творів літературної спадщини країни, створили адекватні рідери для їх придбання як державними, так і приватними організаціями та установами, з метою покращення доступності книг і скорочення дефіциту володіння книгами, особливо в сільських районах регіону Велика Аккра.

Протягом року Аккра, як і її попередники у статусі Всесвітньої столиці книги, організувала різноманітні заходи та реалізувала програми: виставки, читання книг відомими людьми, фестивалі, міжшкільні дебати та вікторини, конкурси для демонстрації мистецтва й культури Гани, семінари із заохочення читання книг різними мовами Гани, тренінги з користування та наповнення вікіпедії, огляди книг для школярів різного віку (зокрема, у форматі Zoom), розміщення цитат з книг видатних ганських авторів на мобільних білбордах у різних громадах міста, створення центрів розвитку навичок та навчання для безробітної молоді тощо.

Відбулися: книжковий фестиваль Gawbofest–2023 та XX Міжнародний книжковий ярмарок Ghana International Book Fair, які, крім наявності великої кількості стендів з книгами, супроводжувалися виставами, голосними читаннями новинок, автограф-сесіями, конкурсами поезії, симпозіумами африканських видавців GPA-APNET та «50 років видавництва корінних народів (The Afua Sutherland Legacy)», марафоном читання, семінаром для практиків книжкової індустрії «7Ps цифрового видавництва та управління електронними книгами» тощо.

З метою охоплення маргінальних груп населення, залучення дітей та молоді до читання, розвитку їх соціокультурної ідентичності, розширення прав і можливостей молоді за допомогою книг, а також для створення можливостей працевлаштування в Аккрі та Гані загалом організатори використовували мобільні бібліотеки у різних муніципалітетах міста.

Підсумовуючи діяльність Аккри як Всесвітньої столиці книги-2023, мер міста запевнила світову спільноту, що Гана буде продовжувати політику сприяння розвитку професійних навичок у видавничій діяльності та креативних індустріях, які зможуть підняти соціально-економічні показники країни, а також просування концепції бібліотек, спрямованої на підтримку культури читання серед молоді країни.

Золоті імена літератури Гани: Крістіна Ата Айдо, Кофі Авунор, Сельма Аль-Хассан, Пеггі Аппіа, Сильвія Артур, Айї Квеї Арма.

Страсбург (Франція) 2024

Страсбург (фр. Strasbourg) – місто та муніципалітет у Франції, адміністративний, туристичний, фінансовий, культурний центр регіону Ельзас та департаменту Нижній Рейн. Місто виконує і важливі політичні функції: тут розташовані, зокрема, Рада Європи, Європейський парламент, Європейський суд з прав людини. Страсбург, як Нью-Йорк та Женева – одне з міст світу, яке не є столицею держави, але де розміщуються штаб-квартири міжнародних організацій (і сервери, що обслуговують всю Шенгенську інформаційну систему).

Старовинне місто з понад 2000-річною історією розташоване в географічному центрі континенту, на кордоні Франції та Німеччини, у місці, де річка Ілль впадає в Рейн.

Саме таке розміщення значно вплинуло на місцеву архітектуру: тут переплелися дві культури. Страсбург – затишне французьке місто, доповнене німецьким колоритом. Воно цікаве в першу чергу тим, що дуже різноманітне. Тут гості з усіх усюд знайдуть криті мости та середньовічні вежі, які колись були частиною оборони міста, бруковані вулички та казкові різнокольорові «пряникові» будинки, що нагадують старі німецькі міста, канали з річковими трамвайчиками, біля яких відразу згадується італійська Венеція. Райони, що дуже подібні до елегантного Парижа – будинки з високими вікнами, білими віконницями та буянням квітів – змінюються сучасними, з новою архітектурою.

Головною родзинкою Страсбургу вважається історичний центр, Великий Острів, який 1988 року був повністю занесений до культурної спадщини ЮНЕСКО. Найвідоміша пам’ятка міста – Катедральний собор

Нотр Дам із дзвіницею заввишки 142 метри – є шедевром готичного мистецтва. Поруч із собором красується ще одна пам'ятка архітектури (вже епохи бароко) – Палац Роганів, у якому розміщені три найважливіші музеї Страсбурга (археологічний, декоративно-ужиткового мистецтва та образотворчого мистецтва). Площа Республіки також складається з будівель різних архітектурних стилів. Найвідомішими з них є Рейнський палац, Національна і університетська бібліотека та Національний театр.

Ще в Середньовіччі тут було інтелектуальне перехрестя між Північною та Південною Європою. Близько 1440 року Йоганн Гутенберг винайшов у Страсбурзі друкарський верстат з рухомими літерами, тим самим започаткувавши революцію у друкарстві. У 1445 році була створена перша книга – Біблія. Пам'ятник першодрукарю встановлений на площі Гутенберга.

Пізніше, в 1605 році, страсбурзький друкар Йоганн Карл видав газету Relation, перший сучасний засіб розповсюдження інформації. В епоху Відродження Страсбург став центром гуманістичної думки та літератури, зробивши значний внесок у поширення ідей Відродження по всій Європі.

Місто зберігає давні традиції письменства та друку, приймаючи багатьох авторів та видавців протягом століть. Страсбурзький університет є одним з найстаріших та найвідоміших університетів Європи, а його бібліотека Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg – однією з найбільших бібліотек у Франції. Зв'язок Страсбурга з книгами відчувається у всьому місті: історичні книгарні, такі як Librairie Kléber, заснована в 1885 році, стоять поряд із сучасними.

Тож ні в кого не виникло здивування, коли Страсбург був обраний Всесвітньою столицею книги-2024 за його літературну спадщину та діяльність з висвітлення багатьох мистецьких дисциплін (музики та театру, книгодрукування та ілюстрації).

У своїй програмі Страсбург приділяє велику увагу книгам для вирішення проблем, пов'язаних із соціальною напруженістю та зміною клімату. Зокрема, на це спрямована програма «Читання для планети». Місто підкреслює властивість книг заохочувати до обговорення екологічних проблем і наукових праць, приділяючи особливу увагу молоді як рушіям змін.

Гасло діяльності Страсбургу як WBC–2024: «Читання нашого світу» («Lire notre monde»).

В кожному районі міста були передбачені понад 200 захоплюючих заходів для відвідувачів різного віку: майстер-класи, професійні дні, заходи для широкої публіки, літературні та

художні (зокрема, на тему книг і читання в громадському транспорті та громадському просторі міста) виставки, зустрічі, авторські читання, ярмарки з продажу антикварних книг, книжкові ринки просто неба та багато іншого. Всі ці активності стануть частинами 25 програм з наскрізними напрямками:

- Місто на перехресті ідей та дискусій;
- Творче та поетичне місто;
- Місто можливостей та екології;
- Місто-притулок;
- Місто, дружнє до дітей.

В кожному блоці-напрямку свій набір програм та заходів, які розвивають відповідну тему. Так, у блоці «Місто на перехресті ідей та дискусій» є програма «Слова, щоб говорити про світ». Під час її реалізації проводилися дебати в медіабібліотеках, форум за демократію, а всі охочі мали можливість виступити як посли читання в книжкових клубах, зробити пости на BookTube або Bookstagram, використавши хештег #lirenotremonde. Організатори передбачили створення мобільних бібліотек, проведення читання в нетипових місцях, цифрового виробництва книг, майстер-класів зі створення художніх книг та палітурки тощо.

Золоті імена літератури Франції: Франсуа Рабле, Себастіан Брант, Франсуа Війон, П'єр де Ронсар, Лафонтен, Вольтер, Бомарше, Стендаль, Оноре де Бальзак, Теофіль Готьє, Віктор Гюго, Олександр Дюма (батько), Гюстав Флобер, Гі де Мопассан, Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артюр Рембо, Луї Арагон, Марсель Пруст, Антуан де Сент-Екзюпері, Альбер Камю, Жан-Поль Сартр, Франсуаза Саган, Жан Ануй, Ежен Йонеско тощо.

Ріо-де-Жанейро (Бразилія) 2025

Ріо-де-Жанейро (порт. Rio de Janeiro) – друге за величиною місто Бразилії, фінансовий, транспортний, туристичний, адміністративний центр однойменного штату.

Мегаполіс, де життя вирує без зупину вдень і вночі, самобутній, наповнений енергією та ритмами гарячої самби. Старовинні монастирі та собори, будівлі у неокласичному стилі, змішаному з мексиканською архітектурною школою, палаци та форти, вулиці та набережні, що потопають у пишній екваторіальній зелені, гігантські

вічнозелені пальми зі смарагдовими кронами, екзотичні квіти, сонячні пляжі, гора Цукрова голова з канатною дорогою, величезний центр парадів Самбодром, що використовується впродовж Бразильського карнавалу, один з найбільших у світі стадіон «Маракана», фешенебельні райони та сумнозвісні фавели – це все Ріо.

З вершини Корковадо за містом спостерігає одне із семи нових чудес світу – гігантська статуя Ісуса Спасителя (Cristo Redentor), благословляючи і охороняючи його від усіх бід.

Ріо-де-Жанейро сьогодні – це центр освітнього життя країни, тут безліч об'єктів культурної спадщини ЮНЕСКО, тисячі навчальних закладів, шкіл, університетів, музеїв та велика мережа муніципальних бібліотек, сотні танцювальних академій та шкіл. Національна академія образотворчих мистецтв, Бразильська академія літератури, Національна бібліотека Бразилії, майже всі театри й музеї знаходяться у районі Старого міста.

Національна бібліотека Бразилії (Biblioteca Nacional do Brasil) є найбагатшою бібліотекою Латинської Америки та сьомою за розмірами у світі. Її фонд налічує 9 мільйонів одиниць зберігання, з них два мільйони рідкісних інкунабул та манускриптів, велика колекція карт та атласів, десятки тисяч світлин XIX століття, які перебувають в реєстрі Програми ЮНЕСКО «Пам'ять світу», майже 250 тисяч творів в музичному та звуковому архіві.

А починала свою історію книгозбірня як філія Королівської бібліотеки у Лісабоні. Саме існуюча загроза повторення руйнівного землетрусу середини XVIII сторіччя та вторгнення військ Наполеона Бонапарта до Португалії стали приводом перевезення королівською родиною всієї найціннішої колекції до Бразилії, яка тоді була португальською колонією. Офіційне відкриття бібліотеки відбулося в 1810 році, а вже 1822 року, після проголошення Бразилією незалежності, книгозбірня перейшла у власність новоутвореної держави, що було підтверджено договором з Португалією. Королівська родина, за цією угодою, одержала як відшкодування 2 млн фунтів стерлінгів. Теперішнє приміщення, що поєднує в собі елементи неокласицизму й модерну, бібліотека отримала у жовтні 1910 року. Фасад будівлі прикрашає портик з коринфськими колонами, а внутрішні приміщення вражають пишним оздобленням різними сортами мармуру, кованими поручнями сходів та огорож.

Консультативний комітет ЮНЕСКО високо оцінив розуміння владою Ріо-де-Жанейро важливості збереження літературної спадщини, чітко сформульовану концепцію та програму дій щодо просування літератури, видавничої справи й читання серед молоді, яка використовує цифрові технології, та вибрало це португаломовне місто Всесвітньою столицею книги-2025.

Ріо-де-Жанейро розглядає своє обрання як спосіб вплинути на соціальні зміни, зокрема на підвищення грамотності, поліпшення якості освіти й викорінення бідності та принести стійку економічну вигоду, пов’язану з досягненням Цілей сталого розвитку ООН.

Місто планує модернізувати свою бібліотечну систему, перетворити бієнале на захоплюючу мультимедійну подію, провести «Книжковий парад» з художніми інсталяціями, «Ніч книг» з 24-годинним марафоном заходів та проєкт «Books on Rails» у громадському транспорті тощо.

Золоті імена літератури Бразилії: Жуакін Марія Машаду де Ассіс, Жоржі Амаду, Жуан Ґімараїнш Роза, Вінісіус ді Морайс, Монтейру Лобату.

Рабат (Марокко) 2026

Рабат (араб. الرباط, бербер. ⵕⵕⴱⴰⵟ) – столиця Королівства Марокко, її культурний та індустріальний центр. Старовинне місто, засноване ще у XII столітті, знаходиться на північному Атлантичному узбережжі. Велична столиця із зеленими оазами парків та садів, тінистими проспектами та мальовничими кварталами, музеями світового рівня зберегла східний колорит, своєрідну архітектуру та традиції. Новий Рабат виглядає як будь-яке сучасне місто, а ось медина, Старе місто, рясніє середньовічними спорудами, пам’ятками історії та культури.

Величні фортеційні стіни кольору охри старовинної цитаделі Касба Удайя, некрополь Шелла, мінарет Хасана, блакитно-білі будинки на вуличках медини, колоритний східний базар з чудовими килимами, витонченими роботами мідників, книжковими лавками, мавзолей Мохаммеда V, Музей сучасного мистецтва та сучасності Мохаммеда VI – все це є у списку «Всесвітня спадщина» ЮНЕСКО.

Марокко – країна з багатою культурою, тому держава серед своїх основних пріоритетів визначила захист культурного різноманіття та збереження культурного надбання.

У Рабаті докладають максимум зусиль для сприяння поширенню знань та мистецтва у всьому його різноманітті за допомогою книг. Університети, програми підвищення грамотності, літературні кафе та публічні бібліотеки відіграють свою важливу роль у просуванні читання. Місцева книжкова

індустрія швидко розвивається й також впливає на розвиток сфери освіти та культури читання.

В місті налічується 54 видавництва, розгалужена мережа книжкових магазинів та лавок, щорічно проходить третій за розмірами в Африці Міжнародний видавничий та книжковий ярмарок (Salón Internacional de la Edición et du Libro, SIEL). Цей найбільший культурний захід Марокко з 1987 року об'єднує видавців, письменників та величезну кількість поціновувачів друкованого слова. Книжкова індустрія Рабату не тільки є важливою частиною креативної економіки міста, а й робить значний внесок у демократизацію знань.

Обрання Рабату Всесвітньою столицею книги-2026, безумовно, посприяє забезпеченню доступу населення до книг, популяризації читання, розширенню прав та можливостей жінок і молоді за допомогою читання та боротьби з неграмотністю, особливо серед малозабезпечених верств населення, а також підтримає місцеву видавничу індустрію.

Програма діяльності міста у статусі Всесвітньої столиці книги-2026 передбачає низку творчих заходів, майстер-класів, дискусій, тренінгів, виставок та інших активностей. Що ж саме запропонує Рабат своїм гостям – невдовзі побачимо.

Золоті імена літератури Марокко: Ідріс аль-Хурі, Тахар Бен Джелун, Мухаммед Берада, Дріс Шрайбі, Мухаммад Бенніс, Абдель Фаттах Кіліто, Абдельлатиф Лаабі.

Використані джерела:

Книжкові столиці. Мандрівний формат у міжнародному спектрі [Текст] / Український інститут книги. – Київ, 2020. – 48 с. : іл.

World Book Capital [Електронний ресурс] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/World_Book_Capital (дата звернення 27.11.2024). – Заголовок з екрана.

Аккра

Книжковою столицею світу-2023 стане Аккра [Електронний ресурс] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2021. – 28 верес. – Режим доступу: https://chytomo.com/knyzhkovoiu-stolytseiu-svitu-2023-stane-akkra/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Accra Celebrates UNESCO World Book Capital, 2023 [Електронний ресурс] : [відкриття Всесвіт. столиці кн.-2023, Аккра] // CODE [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Аккра, 2023. – 24 квіт. – Режим доступу: https://code.ngo/2023/04/24/accra-celebrates-unesco-world-book-capital-2023/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Accra wraps up successful year as 2023 World Book Capital; prepares to handover title to Strasbourg [Електронний ресурс] : [підсумки Всесвіт. столиці кн.-2023, Аккра] // Accra Metropolitan Assembly [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Аккра, 2024. – 17 квіт. – Режим доступу: https://ama.gov.gh/news-details.php?n=NHE0Mm9zcHMwN3Fzc3BzbzlvMDVyczk2czY2cDRub3Bxc3E5N3E2bg (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Library Of Africa and The African Diaspora (LOATAD) [Електронний ресурс] : [Б-ка Африки та африк. діаспори] // Africa No Filter [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 07:16 хв.), фот. –2022. – 28 листоп. – Режим доступу: https://africanofilter.org/funded-projects/library-of-africa-and-the-african-diaspora-loatad (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Александрія

Бібліотека Александріна [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2002, Александрія] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Бібліотека_Александріна (дата звернення 27.11.2024). – Заголовок з екрана.

Амстердам

Лапшина, Марія. Бібліотеки Нідерландів: неповторний вайб, джерело натхнення та цікаві ідеї [Електронний ресурс] / М. Лапшина // blog.lib4you.org.ua [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. –2024. – 15 квіт. – Режим доступу: https://blog.lib4you.org.ua/biblioteky-niderlandiv-nepovtornyj-vajb-dzherelo-nathnennya-ta-czikavi-ideyi/ (дата звернення 03.12.2024). – Заголовок з екрана.

Amsterdam named World Book Capital 2008 by UN cultural agency [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2008, Амстердам] // United Nations [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Нью-Йорк, 2006. – 13 черв. – Режим доступу: https://news.un.org/en/story/2006/06/182372 (дата звернення 03.12.2024). – Заголовок з екрана.

Bouden, Daneel. Amsterdam as the World Book Capital: A Celebration of Literature and Culture [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2008, Амстердам] / D. Bouden // Amsterdam Tourism [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Амстердам, 2023. – 30 лип. – Режим доступу: https://amsterdamtourism.net/amsterdam-world-book-capital/ (дата звернення 03.12.2024). – Заголовок з екрана.

Антверпен

Музей Плантена-Моретуса [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2004, Амстердам] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Музей_Плантена-Моретуса (дата звернення 28.11.2024). – Заголовок з екрана.

Antwerpen wordt «World Book Capital» in 2004 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2004, Антверпен] // De Tijd [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Брюссель, 2003. – 16 лип. – Режим доступу: https://www.tijd.be/cultuur/algemeen-boeken/antwerpen-wordt-world-book-capital-in-2004/838271.html (дата звернення 28.11.2024). – Заголовок з екрана.

Афіни

Презентація української книги в Афінах [Електронний ресурс] : [під час Всесвіт. столиці кн.-2018, Афіни] // Посольство України в Грецькій Республіці [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Афіни, 2018. – 23 жовт. – Режим доступу: https://greece.mfa.gov.ua/news/67996-prezentacija-ukrajinsykoji-knigi-v-afinah (дата звернення 16.12.2024). – Заголовок з екрана.

Manomatic for «Athens 2018 World Book Capital» [Електронний ресурс] : [мурал на школі, Афіни] // I Support Street Art [сайт]. – Електрон. текст. дані,

фот. – 2018. – 02 трав. – Режим доступу: https://www.isupportstreetart.com/manomatic-for-athens-2018-world-book-capital/ (дата звернення 16.12.2024). – Заголовок з екрана.

Reading Greece | Athens – World Book Capital City of 2018 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2018, Афіни] // Greek News Agenda [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Афіни, 2018. – 20 берез. – Режим доступу: https://www-greeknewsagenda-gr.translate.goog/athens-world-book-capital-city-of-2018/ (дата звернення 15.12.2024). – Заголовок з екрана.

Бангкок

Бангкок – Всесвітня столиця книги 2013 року [Текст] // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 2. – С. 48.

Бангкок – столиця книги 2013 року [Електронний ресурс] // ЛітАкцент [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2011. – 04 лип. – Режим доступу: https://litakcent.online/2011/07/04/banhkok-–-stolycja-knyhy-2013-roku/ (дата звернення 10.12.2024). – Заголовок з екрана.

Eden, Caroline. Bangkok becomes the 2013 World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2013, Бангкок] / C. Eden // BBC [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Лондон, 2013. – 04 січ. – Режим доступу: https://www.bbc.com/travel/article/20121210-bangkok-becomes-the-2013-world-book-capital (дата звернення 10.12.2024). – Заголовок з екрана.

Logos Hope Tour [Електронний ресурс] : [судно-б-ка] // YouTube [Logos Hope] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 02:38 хв.). – 2013. – 03 лип. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Lt48rWs2c5w (дата звернення 10.12.2024). – Заголовок з екрана.

Бейрут

Arab novel booms as Beirut named World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2009, Бейрут] // Times of Malta [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Валетта, 2009. – 27 квіт. – Режим доступу: https://timesofmalta.com/article/arab-novel-booms-as-beirut-named-world-book-capital.254561 (дата звернення 04.12.2024). – Заголовок з екрана.

Beirut is this year's World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2009, Бейрут] // France 24 [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Париж, 2009. – 25 квіт. – Режим доступу: https://www.france24.com/en/20090425-beirut-years-world-book-capital- (дата звернення 04.12.2024). – Заголовок з екрана.

Beirut selected by UN cultural agency as 2009 World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2009, Бейрут] // United Nations [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2007. – 22 лип. – Режим доступу: https://news.un.org/en/story/2007/07/224752 (дата звернення 04.12.2024). – Заголовок з екрана.

Богота

Белоусова, Анастасия. Библиотеки Боготы: Туналь [Електронний ресурс] / А. Белоусова // Colombia.Su [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Богота, 2015. – 06 серп. – Режим доступу: http://colombia.su/cultura/biblioteki-bogoty-tunal.html (дата звернення 02.12.2024). – Заголовок з екрана.

BibloRed [Електронний ресурс] : [мережа публ. б-к, Богота] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/BibloRed (дата звернення 02.12.2024). – Заголовок з екрана.

Bogotá39 [Електронний ресурс] : [літ. проєкт, Всесвіт. столиця кн.-2007, Богота] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Bogot%C3%A139 (дата звернення 02.12.2024). – Заголовок з екрана.

Буенос-Айрес

Буенос-Айрес – книжкова столиця 2011 [Електронний ресурс] // ЛітАкцент [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2011. – 22 квіт. – Режим доступу: https://litakcent.online/2011/04/22/buenos-ajros-knyzhkova-stolycja-2011/ (дата звернення 06.12.2024). – Заголовок з екрана.

В Буенос-Айресі відкрилася українська бібліотека [Електронний ресурс] : [в Нац. б-ці Аргентини ім. М. Морено] // Укрінформ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2017. – 18 верес. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/2307298-v-argentini-vidkrilasa-ukrainska-biblioteka.html (дата звернення 06.12.2024). – Заголовок з екрана.

Цирфа, Юлія. Буенос-Айрес – Всесвітня столиця книги-2011 [Електронний ресурс] / Ю. Цирфа // Віче [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2011. – [Січ.]. – Режим доступу: https://veche.kiev.ua/journal/2339/ (дата звернення 06.12.2024). – Заголовок з екрана.

Zomkovskyi, Andrii. 32 пам’ятки Буенос-Айреса, які варто подивитися [Електронний ресурс] : [зокрема, літ. кафе «Тортоні», книгарню «Ель Атенео Гранд Сплендід»] / A. Zomkovskyi // Trips: Інтернет-портал [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2023. – 31 січ. – Режим доступу:

https://trips.com.ua/podorozhi/32-pam-yatky-buenos-ayresa-yaki-varto-podyvytysya/ (дата звернення 06.12.2024). – Заголовок з екрана.

Todo sobre la Feria del Libro 2011 [Електронний ресурс] : [37-й Міжнар. кн. ярмарок Feria del Libro] // Clarín [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Буенос-Айрес, 2011. – 20 квіт. – Режим доступу: https://www.clarin.com/arte-y-cultura/feria-libro_0_SyG9Vg9vmg.html (дата звернення 06.12.2024). – Заголовок з екрана.

Вроцлав

Вроцлав – відтепер всесвітня столиця книги ЮНЕСКО [Електронний ресурс] // Укрінформ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2016. – 24 квіт. – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2006169-vroclav-vidteper-vsesvitna-stolica-knigi-unesko.html (дата звернення 13.12.2024). – Заголовок з екрана.

Мамченкова, Оксана. Захопили Європу. Польський Вроцлав, культурна столиця ЄС-2016, на місяць віддана Україні [Електронний ресурс] / О. Мамченкова // NV.UA [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2016. – 30 квіт. – Режим доступу: https://nv.ua/ukr/publications/zahopili-jevropu-polskij-vrotslav-kulturna-stolitsja-jes-2016-na-misjats-viddana-ukrajini-114338.html (дата звернення 13.12.2024). – Заголовок з екрана.

Як проходить Львівський місяць у європейській столиці культури-2016 (фотохроніка, доповнено) [Електронний ресурс] // LB.ua [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2016. – 27 квіт. – Режим доступу: https://lb.ua/culture/2016/04/27/332169_prohodit_lvovskiy_mesyats.html (дата звернення 13.12.2024). – Заголовок з екрана.

Гвадалахара

Así es la Biblioteca Iberoamericana Octavio Paz de Guadalajara Jalisco [Електронний ресурс] : [Іберо-амер. б-ка Октавіо Паса, Гвадалахара] // YouTube [TuristeAle] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 04:31 хв.). –2023. – 09 верес. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=nNOBD0EinR4 (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Biblioteca Iberoamericana Octavio Paz [Електронний ресурс] : [Іберо-амер. б-ка Октавіо Паса, Гвадалахара] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://es.wikipedia.org/wiki/Biblioteca_Iberoamericana_Octavio_Paz (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Guadalajara named World Book Capital 2022 [Електронний ресурс] : [обрання Всесвіт. столиці кн.-2022, Гвадалахара] // UNESCO [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2020. – 04 листоп. – Режим доступу: https://www.unesco.org/en/articles/guadalajara-named-world-book-capital-2022 (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Navarro, Héctor. Guadalajara finaliza su nombramiento como Capital Mundial del Libro de la UNESCO [Електронний ресурс] : [закриття Всесвіт. столиці кн.-2022, Гвадалахара] / H. Navarro // UDG TV [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2023. – 21 квіт. – Режим доступу: https://udgtv.com/noticias/guadalajara-finaliza-su-nombramiento-como-capital-mundial-del-libro-de-la-unesco/64521 (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Rodés, Andrea. Guadalajara, the World Book Capital for 2022 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2022, Гвадалахара] / A. Rodés // AL DÍA [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2022. – 30 берез. – Режим доступу: https://aldianews.com/en/culture/books-and-authors/worlds-biggest-library (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Rodés, Andrea. Guadalajara International Book Fair kicks off [Електронний ресурс] : [Міжнар. кн. ярмарок, Гвадалахара] / A. Rodés // AL DÍA [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2022. – 28 листоп. – Режим доступу: https://aldianews.com/en/culture/books-and-authors/latam-celebrates-books (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Єреван

Єреван – «Всесвітня столиця книги 2012» [Електронний ресурс] // ЛітАкцент [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2010. – 08 лип. – Режим доступу: https://litakcent.online/2010/07/08/jerevan-—-vsesvitnja-stolycja-knyhy-2012/ (дата звернення 09.12.2024). – Заголовок з екрана.

Матенадаран. Сокровищница Рукописей [Електронний ресурс] // YouTube [Amen Project Production] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 12:29 хв.). – 2024. – 13 черв. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=viROtORNrHY (дата звернення 09.12.2024). – Заголовок з екрана.

Yerevan named World Book Capital 2012 by UN cultural agency [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2012, Єреван] // news.un.org [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2010. – 06 лип. – Режим доступу: https://news.un.org/en/story/2010/07/343992-yerevan-named-world-book-capital-2012-un-cultural-agency (дата звернення 09.12.2024). – Заголовок з екрана.

Інчхон

Incheon (Republic of Korea) named World Book Capital 2015 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2015, Інчхон] // EIBF [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Брюссель, 2013. – 23 лип. – Режим доступу: https://europeanbooksellers.eu/press/incheon-republic-korea-named-world-book-capital-2015 (дата звернення 12.12.2024). – Заголовок з екрана.

Incheon, «World Book Capital 2015» to Exhibit at the London Book Fair 2014 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2015, Інчхон] // The Korea Bizwire [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Сеул, 2014. – 26 берез. – Режим доступу: http://koreabizwire.com/incheon-world-book-capital-2015-to-exhibit-at-the-london-book-fair-2014/6355 (дата звернення 12.12.2024). – Заголовок з екрана.

Sojung, Yoon. Books for all unfolds in Incheon [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2015, Інчхон] / Y. Sojung // KOREA.net [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Сеул, 2015. – 24 квіт. – Режим доступу: https://www.korea.net/NewsFocus/Culture/view?articleId=127134 (дата звернення 12.12.2024). – Заголовок з екрана.

Tagholm, Roger. South Korea to Send Books North to Mark World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2015, Інчхон] / R. Tagholm // publishingperspectives.com [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2014. – 17 квіт. – Режим доступу: https://publishingperspectives.com/2014/04/south-korea-to-send-books-north-to-mark-world-book-capital/ (дата звернення 12.12.2024). – Заголовок з екрана.

Конакрі

72 heures du livre [Електронний ресурс] : [щоріч. кн. виставка в Конакрі] // Вікіпедія [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://fr.wikipedia.org/wiki/72_heures_du_livre (дата звернення 14.12.2024). – Заголовок з екрана.

2017 World Book Capital: Conakry in Guinea recognized for investing in books and literacy [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2017, Конакрі] // YouTube [CGTN Africa] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 02:29 хв.). – 2017. – 27 лип. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=zhEssoYXXGM (дата звернення 15.12.2024). – Заголовок з екрана.

Куалу-Лумпур

Відома книжкова столиця світу ЮНЕСКО–2020 [Електронний ресурс] : [Куалу-Лумпур, столиця Малайзії] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2018. – 27 верес. – Режим доступу: https://chytomo.com/vidoma-knyzhkova-stolytsia-svitu-iunesko-2020/ (дата звернення 18.12.2024). – Заголовок з екрана.

Anderson, Porter. Kuala Lumpur Opens its World Book Capital Year [Електронний ресурс] : [відкриття Всесвіт. столиці кн.-2020, Куалу-Лумпур] / P. Anderson // Publishing Perspectives [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2020. – 23 квіт. – Режим доступу: https://publishingperspectives.com/2020/04/kuala-lumpur-opens-its-world-book-capital-year/ (дата звернення 18.12.2024). – Заголовок з екрана.

Kuala Lumpur World Book Capital 2020 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2020, Куалу-Лумпур] // YouTube [KWP BKK] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 00:57 хв.). – 2019. – 12 квіт. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=FsWngkxLtdw (дата звернення 18.12.2024). – Заголовок з екрана.

Любляна

Національна й університетська бібліотека Словенії [Електронний ресурс] // Вікіпедія [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Національна_й_університетська_бібліотека_Словенії (дата звернення 05.12.2024). – Заголовок з екрана.

Оголосили дати проведення словенського літературного фестивалю Fabula [Електронний ресурс] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2024. – 12 лют. – Режим доступу: https://chytomo.com/oholosyly-daty-provedennia-slovenskoho-literaturnoho-festyvaliu-fabula/ (дата звернення 05.12.2024). – Заголовок з екрана.

Словенська Любляна стала книжковою столицею світу [Електронний ресурс] // Тиждень [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2010. – 27 квіт. – Режим доступу: https://tyzhden.ua/slovenska-liubliana-stala-knyzhkovoiu-stolytseiu-svitu/ (дата звернення 05.12.2024). – Заголовок з екрана.

Literature sveta – Fabula 2010: Ljubljana primerljiva z velikimi mesti kulture [Електронний ресурс] : [літ. фестиваль Fabula] // Siol.net [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Любляна, 2010. – 21 квіт. – Режим доступу: https://siol.net/trendi/svet-znanih/literature-sveta-fabula-2010-ljubljana-primerljiva-z-velikimi-mesti-kulture-129940 (дата звернення 05.12.2024). – Заголовок з екрана.

Мадрид

Arévalo, Mariola Díaz-Cano. Мадридський книжковий ярмарок 2024. Хроніка [Електронний ресурс] / M. Arévalo // Actualidad Literatura [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2024. – 16 черв. – Режим доступу: https://is.gd/DrxuXm (дата звернення 27.11.2024). – Заголовок з екрана.

Madrid – World Book Capital Network [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2001, Мадрид] // UNESCO [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2001. – Режим доступу: https://www.unesco.org/en/world-book-capital-network/madrid (дата звернення 27.11.2024). – Заголовок з екрана.

Монреаль

Koshevaya, Katya. Монреальская библиотека 21 века – «Grande Bibliothèque» [Електронний ресурс] / K. Koshevaya // Montreal [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Монреаль, 2023. – 13 черв. – Режим доступу: https://montreal1.one/uk/eternal/monrealska-biblioteka-21-stolittya-grande-bibliotheque-2703 (дата звернення 29.11.2024). – Заголовок з екрана.

Montreal hands over World Book Capital title [Електронний ресурс] // CBC [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Оттава, 2006. – 24 квіт. – Режим доступу: https://www.cbc.ca/news/canada/montreal/montreal-hands-over-world-book-capital-title-1.603415 (дата звернення 29.11.2024). – Заголовок з екрана.

Shavshukova, Svitlana. Історія та особливості бібліотеки Grande Biblioteque у Монреалі [Електронний ресурс] / S. Shavshukova // Montreal [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Монреаль, 2022. – 26 лип. – Режим доступу: https://montreal1.one/uk/eternal/istoriya-ta-osoblyvosti-biblioteky-grande-biblioteque-u-monreali-2026 (дата звернення 29.11.2024). – Заголовок з екрана.

Нью-Делі

Світовий книжковий ярмарок [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2003, Нью-Делі] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://is.gd/fpVvjz (дата звернення 28.11.2024). – Заголовок з екрана.

New Delhi is World Book Capital – 2003 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2003, Нью-Делі] // The Times of India [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Мумбаї, 2003. – 9 квіт. – Режим доступу: https://timesofindia.indiatimes.com/india/new-delhi-is-world-book-capital-2003/articleshow/42791160.cms (дата звернення 28.11.2024). – Заголовок з екрана.

Порт-Гаркорт

Eno-Abasi. Benefits of UNESCO World Book Capital as Port Harcourt reign ends [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2014, Порт-Гаркорд]/ Eno-Abasi // The Guardian Newspapers [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Лондон, 2015. – 30 квіт. – Режим доступу: https://guardian.ng/features/benefits-of-unesco-world-book-capital-as-port-harcourt-reign-ends/ (дата звернення 11.12.2024). – Заголовок з екрана.

Ezeamalu, Ben. Port Harcourt World Book Capital 2014 events kick off April 22 [Електронний ресурс] / B. Ezeamalu // Premium Times Nigeria [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Абуджа, 2014. – 17 берез. – Режим доступу: https://www.premiumtimesng.com/entertainment/156887-port-harcourt-world-book-capital-2014-events-kick-april-22.html?t (дата звернення 11.12.2024). – Заголовок з екрана.

Рабат

Chebet, Sylvia. World Book Capital 2026: How Rabat turned the page [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2026, Рабат] / S. Chebet // TRT Afrika [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Стамбул, 2024. – 25 жовт. – Режим доступу: https://trtafrika.com/insight/world-book-capital-2026-how-rabat-turned-the-page-18224744 (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Here’s Why This Moroccan City Has Been Named UNESCO World Book Capital [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2026, Рабат] // Outlook Traveller [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Делі, 2024. – 14 жовт. – Режим доступу: https://www.outlooktraveller.com/whats-new/heres-why-this-moroccan-city-has-been-named-unesco-world-book-capital (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Rabat International Book Fair [Електронний ресурс] : [Міжнар. вид. та кн. ярмарок, Рабат] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Rabat_International_Book_Fair (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Rabat named World Book Capital for 2026 [Електронний ресурс] // Africanews [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 01:06 хв.), фот. – Ліон, 2024. – 08 жовт. – Режим доступу: https://www.africanews.com/2024/10/08/rabat-named-world-book-capital-for-2026/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

SIEL 2024 – Instituto Cervantes de Rabat [Електронний ресурс] : [XXIX Міжнар. вид. та кн. ярмарок, Рабат] // YouTube [Instituto Cervantes Rabat] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 04:24 хв.). – 2024. – 03 лип. –

Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=HWb431d0WrY (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Ріо-де-Жанейро

Національна бібліотека Бразилії [Електронний ресурс] // ВікіпедіЯ [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Національна_бібліотека_Бразилії (дата звернення 21.12.2024). – Заголовок з екрана.

Cardin, Adele. Rio Wins 2025 World Book Capital Title [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2025, Ріо-де-Жанейро] / A. Cardin // New York Times [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2023. – 08 жовт. – Режим доступу: https://www.riotimesonline.com/brazil-news/rio-wins-2025-world-book-capital-title/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Gandra, Alana. Unesco elege Rio de Janeiro como Capital Mundial do Livro de 2025 [Електронний ресурс] / A. Gandra // Agência Brasil [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Ріо-де-Жанейро, 2023. – 04 жовт. – Режим доступу: https://agenciabrasil.ebc.com.br/geral/noticia/2023-10/unesco-elege-rio-de-janeiro-como-capital-mundial-do-livro-de-2025 (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

UNESCO names Rio de Janeiro as World Book Capital for 2025 [Електронний ресурс] // UNESCO [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2023. – 06 жовт. – Режим доступу: https://www.unesco.org/en/articles/unesco-names-rio-de-janeiro-world-book-capital-2025 (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Страсбург

Відома книжкова столиця світу ЮНЕСКО–2024 [Електронний ресурс] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2022. – 21 лип. – Режим доступу: https://chytomo.com/99927-2/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Страсбург місто в якому народився Європейський Союз / Франція регіон Ельзас / страсбург українською [Електронний ресурс] // YouTube [Життя в Подорожах] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 08:20 хв.). –2024. – 27 січ. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=pk7oNmpa9_c (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Chan, Cynthia. How Strasbourg is celebrating being UNESCO World Book Capital in 2024 [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2024, Страсбург]

/ C. Chan // Wanderlust [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Лондон, 2024. – 03 лип. – Режим доступу: https://www.wanderlustmagazine.com/inspiration/strasbourg-world-book-capital/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Home page | Strasbourg – Capitale Mondiale du Livre 2024 [Електронний ресурс] // strasbourg.eu [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Страсбург, 2024. – Режим доступу: https://lirenotremonde.strasbourg.eu/en/ (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Sherwood, Seth. Strasbourg for Book Lovers [Електронний ресурс] / S. Sherwood // New York Times [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2024. – 10 черв. – Режим доступу: https://www.nytimes.com/2024/06/10/travel/strasbourg-france-books.html (дата звернення 20.12.2024). – Заголовок з екрана.

Тбілісі

Тбілісі перейняло титул книжкової столиці світу-2021 ЮНЕСКО [Електронний ресурс] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2021. – 02 трав. – Режим доступу: https://chytomo.com/tbilisi-perejnialo-tytul-knyzhkovoi-stolytsi-svitu-2021-iunesko/ (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Anderson, Porter. Georgia’s World Book Capital Program Stages Its Black Sea Conference [Електронний ресурс] : [Регіон. видав. конференція країн Кавказу та Чорномор. басейну в межах Всесвіт. столиці кн.-2021] / P. Anderson // Publishing Perspectives [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Нью-Йорк, 2022. – 19 квіт. – Режим доступу: https://publishingperspectives-com.translate.goog/2022/04/georgias-world-book-capital-program-stages-its-black-sea-conference/ (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Anderson, Porter. Tbilisi Opens Its UNESCO World Book Capital Year: ‘An Historic Day’ [Електронний ресурс] : [відкриття Всесвіт. столиці кн.-2021, Тбілісі] / P. Anderson // Publishing Perspectives [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 01:23 хв.), фот. – Нью-Йорк, 2021. – 26 квіт. – Режим доступу: https://publishingperspectives.com/2021/04/tbilisi-opens-its-unesco-world-book-capital-year-covid19/ (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Tbilisi Becomes World Book Capital 2021 on April 23 [Електронний ресурс] // Caucasus Business Week [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Тбілісі, 2021. – 23 квіт. – Режим доступу: https://cbw.ge/culture/tbilisi-becomes-world-book-capital-2021-on-april-23 (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Tbilisi – World Book Capital 2021 / Official Opening Ceremony [Електронний ресурс] // YouTube [Georgian Publishers and Booksellers Association] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 01:00 хв.). – 2021. – 29 квіт. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=EIXJfo4JnB8 (дата звернення 19.12.2024). – Заголовок з екрана.

Турин

Тищук, Олена. Книжковий ярмарок у Турині: Від італійської до світової літератури [Електронний ресурс] / О. Тищук // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2018. – 19 черв. – Режим доступу: https://chytomo.com/kny-zhkovy-j-yarmarok-u-tury-ni-vid-italijs-koyi-do-svitovoyi-literatury/ (дата звернення 02.12.2024). – Заголовок з екрана.

Шарджа

Книжкова столиця світу Шарджа відновить три бібліотеки після вибуху у Бейруті [Електронний ресурс] // Читомо – Культурно-видавничий проєкт [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Київ, 2020. – 20 верес. – Режим доступу: https://chytomo.com/knyzhkova-stolytsia-svitu-shardzha-vidnovyt-try-biblioteky-pislia-vybukhu-u-bejruti/ (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

Шарджа названа новою книжковою столицею світу [Електронний ресурс] // E-bookua [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2018. – Режим доступу: https://e-bookua.org.ua/stat/1804-shardzha-nazvana-novoyu-knizhkovoyu-stoliceyu-svtu.html (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

Harris, Phil. Sharjah Named World Book Capital 2019 by UNESCO [Електронний ресурс] : [Всесвіт. столиця кн.-2019, Шарджа] / Ph. Harris // IDN-InDepthNews [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – 2017. – 30 черв. – Режим доступу: https://indepthnews.net/sharjah-named-world-book-capital-2019-by-unesco/ (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

Sharjah: UNESCO World Book Capital City 2019 |Channels Book Club| [Електронний ресурс] // YouTube [Channels Television] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 14:50 хв.). –2019. – 01 трав. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=h_R7cZMd2vU (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

SWBC Launches «Sharjah Beach Library» Initiative [Електронний ресурс] : [проєкт Пляжна б-ка, Шарджа] // Sharjah World Book Capital [сайт]. – Електрон. текст. дані, фот. – Шарджа, 2019. – 04 серп. – Режим доступу:

https://www.sharjahwbc.com/en-gb/media-center/news/4/8/2019/swbc-launches-sharjah-beach-library-initiative (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

SHARJAH INTERNATIONAL BOOK FAIR 2019 [Електронний ресурс] : [Міжнар. кн. ярмарок, Шарджа] // YouTube [Fahmi Journey] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 07:56 хв.). –2019. – 05 листоп. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=URNRWouXw9E . EXPO CENTRE SHARJAH (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

The House Of Wisdom – Beautiful Library of UAE || Sharjah's New Cultural Landmark [Електронний ресурс] : [б-ка, Шарджа] // YouTube [Lilac & Pansies] [сайт]. – Електрон. текст., відеодані (1 файл: 05:54 хв.). – 2021. – 14 січ. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=jwupHoq1sMU (дата звернення 17.12.2024). – Заголовок з екрана.

Бібліографічне видання

Мандрівка книжковими столицями світу

Інформаційний мікс

Укладач **Корабльова** Наталія Володимирівна

Оформлення	Н. І. Ганжела
Редагування	Н. І. Ганжела
Відповідальний за випуск	Ю. С. Василенко

КООРДИНАТИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ